Környezeti nevelésre épülő hagyományőrző óvodai pedagógiai program

Mosoly - Vár Óvoda

Biharnagybajom

OM: 202270

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető

II. Az Óvoda bemutatása

1. Az óvoda jellemző adatai – Hitvallás
2. A település jellege
3. Az óvoda bemutatása
4. Óvodánk értékei
5. Személyi feltételek
6. Az Óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere
7. Az óvodai élet megszervezése

III. Az óvodai nevelés célja

1. Az Óvoda átfogó, globális nevelési célja
2. Általános alapelvek
3. Gyermekkép, óvodakép
4. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

IV. Az óvodai nevelés általános feladatai

1. Egészséges életmód alakítása, gondozási, közösségi nevelés, egyéni bánásmód
2. Érzelmi nevelés és szocializáció
3. Esztétikai nevelés, ízlésformálás
4. Értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

V. A gyermektevékenység formái

1. Játék
2. Munka
3. Tanulás
4. A gyermekek fogadása, az óvoda nyitva tartásának rendje, alkalmazottak munkarendje

VI. A nevelés tartalmi eszközei, cél, feladat, szervezeti és időkeretei

1. Mesélés, verselés, irodalmi nevelés
2. Ének,zene, énekes játék, gyermektánc
3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
4. Mozgás
5. A külső világ tevékeny megismerése

VII. Az Óvoda kapcsolatrendszere

1. A család, szülőkkel való kapcsolat
2. Kapcsolatok külső intézményekkel

VIII. Sajátos speciális feladatok

1. Felzárkóztatás és tehetséggondozás
2. Gyermekvédelem az óvodában
3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése
4. A gyermek egyéni fejlődésének megfigyelése, képességmérése
5. Esélyegyenlőség biztosítása

IX. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei
1. Az óvodába lépés feltételei
2. Az iskolába lépés feltételei

X. Tehetségígéretek gondozói rendszere

XI. Legitimációs záradék

I. BEVEZETŐ

Pedagógiai Programunkat (PP) önállóan dolgoztuk ki a helyi hagyományokra építve, melyen kisebb változások szakértői javaslatra történtek. Az „Óvodai Nevelés a Művészetek eszközeivel „pedagógiai program megismerése után, Nagy Jenőné szakmai javaslatára bevezettük a folyamatos napirendet (folyamatos tízóraizás, folyamatos ébredés, folyamatos uzsonnázás) mikrocsoportos tanulásszervezési formákat, az új típusú kiscsoportos fejlesztéseket, a kéthetes mesefeldolgozás projektpedagógiáját.
1999 óta dolgozunk a saját programunk (PP) alapján.
Programunkat a törvényi előírásoknak megfelelően folyamatosan aktualizáltuk és a szükséges módosításokat elvégeztük: a 2013. évi C. tv. alapján, mely a 2011. évi CXC. Nemzeti Köznevelési Törvénynek az óvodák működőképességének megőrzése és a gyermekek védelmében hozott szükséges módosításáról szól, illetve a 363/2012.(XII.17.) Kormány rendeletben foganatosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján, valamint a 20/2012. (VIII:31) EMMI rendelet alapján.
A Kormány 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendeletét módosította. Programunkat legutóbb a 77/2025. (IV.15.) sz. Korm. rendelet alapján módosítottuk.

Arculatválasztás – Környezet- és természetvédelem

A környezetvédelem a jövő generációinak életmódjában domináló tevékenységgé kell, hogy váljék. Nekünk, óvodapedagógusoknak tudatosan, következetesen meg kell ismertetni gyermekeinkkel a védendő értékeket. Meg kell tanítanunk azt is, hogy milyen módon tegyük ezt. Belső igényükké kell tenni, hogy megismerjék, óvják és védjék azt, ami életünkhöz a teret és feltételeket biztosítja.
Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag.) Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kultúrált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

1. Az Óvoda jellemző adatai

Az Óvoda hivatalos elnevezése: Mosoly-Vár Óvoda Biharnagybajom

Az Óvoda címe, telefonszáma: 4172 Biharnagybajom, Mátyás király u. 1.

06-30- 126-58-93

Az Óvoda székhelyének címe, telefonszáma: 4172 Biharnagybajom, Mátyás k. u. 1.

06- 30-126-58-93

A tagóvoda címe, telefonszáma: 4172 Biharnagybajom, Bacsó B. u. 18.

06-30-127-27-68

Az Óvoda fenntartója, címe, telefonszáma: Biharnagybajom Község Önkormányzata
4172 Biharnagybajom, Rákóczi út 5.

06/54/472-002

Az Óvoda alapító okiratának száma: 1/357-2/2024.

Felügyeleti szerv neve: Biharnagybajom Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

A program benyújtója: Györfiné Bagdi Ágnes igazgató

2. A település jellege

Biharnagybajom a Nagysárrét szívében helyezkedik el, a hajdani sárréti vízi világ jellegzetes falva, mely a megyeszékhelytől 60 km-re található.

A település társadalmi és gazdasági szempontból elmaradott, döntően mezőgazdasági jellegű település. A népesség száma az 1950-es évektől kezdve csökkenő tendenciát mutat, melyben mind a természetes fogyás, mind pedig az elvándorlás szerepet játszik. Az etnikai kisebbség aránya az oktatási intézményekben meghaladja 50 %-ot. A szülők többsége aluliskolázott.

Prioritások:
Meglévő épített és természeti értékeink összefogása, kiaknázása (alternatív energiaforrások használata Pl.: biogazdálkodás és ezzel együtt munkahelyteremtés), a népi mesterségek újraélesztése, építészeti értékeink megőrzése. Ezáltal növelve a település idegenforgalmi vonzerejét is.

3. Az Óvoda bemutatása

Településünk híres szülötte Szűcs Sándor néprajzkutató gyűjtéséből, írásaiból igyekszünk minél többet átörökíteni és beépíteni napi munkánkba, hogy a jövő nemzedék tovább ápolja a hagyományokat.
Írásos anyagok bizonyítják, hogy már a múlt század elején volt szervezett óvodai nevelés községünkben.

Jelenlegi óvodáink:

A Bacsó Béla úti 1950. óta működik, jelenleg 2 csoporttal, 75 férőhellyel.
A Mátyás király úti 1959. óta működik 100 férőhellyel, jelenleg 3 csoporttal.
Mindkét Óvoda 6.30 órától 16.30 óráig tart nyitva.
Csoportszervezésnél egy korosztályt felölelő csoportok kialakítására törekszünk. Ezen nem szeretnénk változtatni, de egy-egy nevelő eltérő csoportszervezési kezdeményezésére nyitottak vagyunk.
A Továbbfejlesztett Óvodai Nevelési Program megjelenése óta foglalkoztatott bennünket az a gondolat, hogyan érvényesítsük munkánk során helyi adottságainkat, értékes nevelési hagyományainkat. Ez a programunk megalkotásával sikerült.
Helyi munkaközösségi foglalkozásokon, különböző továbbképzéseken gazdagítjuk pedagógiai tapasztalatainkat, elméleti ismereteinket.
Pedagógiai programunk épít intézményünk nevelési hagyományaira és azokra az értékekre alapoz, amelyek átörökítése egyaránt érdeke a szülőknek és az óvodapedagógusoknak.

Hitvallásunk: Itt minden érted van, érezd jól magad!

A 3-7 éves korú gyerekeket derűs, nyugodt légkörben a családdal együtt készítjük fel a sokszínű tevékenykedtetés révén arra, hogy találják meg helyüket szűkebb és tágabb környezetükben, a társadalomban és a természetben.
A komplex személyiségfejlesztés során elért eredmények megalapozzák az iskolakezdést, zökkenőmentessé teszik a beilleszkedést. Nevelőmunkánk átfogja a gyermeki személyiség egészét, ugyanakkor differenciált fejlesztésre törekszünk. Célunk a környezettudatos magatartás megalapozása és a helyi hagyományok megismertetése, beépítve azt a csoportok mindennapi életébe.
Mindezt a gyermekek adottságaihoz igazodva, a gyermeki kíváncsiságra alapozottan, nagy türelemmel és szeretettel közvetítjük a gyermekek felé élmények, tapasztalatok gazdag kínálatával.

4.Óvodánk értékei

- Fontos számunkra, hogy a gyermekeket sikerélményekhez juttassuk, ezt változatos tevékenységekkel biztosítjuk számukra.
- Esztétikus külső és belső környezet.
- Egészséges nyugodt, jó levegőjű környezetben elégítjük ki a gyerekek mozgásigényeit.
- Közös ünnepélyek, hagyományok, a családokkal.
- Differenciált bánásmód alkalmazása.
- Törekszünk minden gyermekben megtalálni a tehetség csíráit és képességeiket továbbfejleszteni.

- A gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális játékokkal, eszközökkel rendelkezünk.

Nevelőmunkánk során az alábbi értékeket tartjuk fontosnak:

Gyermekszeretet

GY	Gyermekközpontúság	**SZ**	Szép környezet
E	Egészség testben	**E**	Egészség lélekben
R	Rugalmasság	**R**	Rendszeresség
M	Megértés	**E**	Elégedettség
E	Emberség	**T**	Türelem
K	Kiegyensúlyozottság	**E**	Esélyegyenlőség
		T	Tehetség

5. Személyi feltételek

Álláshelyeink száma:

10 fő óvodapedagógus
5 fő dajka
1 fő pedagógiai asszisztens
1 fő óvodatitkár
1 fő karbantartó

Pedagógiai munkánkat 1 fő logopédus, 1 fő fejlesztő pedagógus segíti heti 4-4 órában.

Óvodapedagógusaink közül 1 fő gyermek néptánc-oktatói, 1 fő fejlesztő pedagógusi, 3 fő óvodavezetői, 1 fő gyermek és családvédelem szakvizsgával rendelkezik.

Szakmai újdonságok iránti érdeklődés jellemzi a testületet. Az eredményesebb munka érdekében továbbképzéseken és területi, helyi munkaközösségek munkájában is rendszeresen részt veszünk. Továbbképzési igényeink egyeznek a helyi nevelési program kiemelt feladataival.

6. Az Óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere

A Bacsó Béla úti Óvoda a község központjában helyezkedik el. Nem óvodának épült, 1950. előtt a szolgabíró háza volt. Ez időtől az épület rengeteg változáson ment keresztül. 2001-ben a belső, 2002-ben pedig az épület külső felújítása is megtörtént a kor igényeinek megfelelően. A belső felújítás során a zsibongóból tornaszobát, térelválasztással pedig a harmadik csoport számára modern mosdó-WC helyiséget alakítottunk ki. Jelenleg 3 csoportszoba, öltözők, mosdók, tálalókonyha, irodahelyiség, tornaszoba szolgálja a gyermekeket, felnőtteket.

A Mátyás király úti Óvoda a község „Kisbajomi" részén található. Eredetileg 1959-ben két csoportos óvodának épült, majd 1979-ben bővítették 3 csoportos óvodává. 2012. augusztusában kapacitásbővítő, óvodafejlesztési pályázatnak köszönhetően megtörtént a meglévő három foglalkoztatós 75 férőhelyes Mátyás király utcai óvoda fejlesztése, négy foglalkoztatós 100 férőhelyes és tornaszobás óvodává, valamint a meglévő főzőkonyha felújítása és 300 adagossá bővítése, korszerűsítése és az épület akadálymentesítése.

Így lehetőségünk nyílt arra, hogy a 2012/2013-as nevelési évtől kezdve olyan óvodába fogadjuk a gyermekeket, amelyben minden feltételnek megfelelünk. Megújultak csoportszobáink, felszereléseink, bútoraink, udvari játékaink.

A gyerekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel vannak elhelyezve.

Mindhárom csoporthoz mosdóhelyiség, öltöző tartozik, irodahelyiségek, tálalókonyha, betegszoba, logopédiai szoba, raktárhelyiségek szolgálják az óvodahasználókat.
Mindkét óvodai épülethez nagy udvar tartozik, melyek jól kiszolgálják a gyermekek mozgásigényét. Az épületekben gázfűtés, telefon van.
Óvodánk eszközrendszere az elmúlt években sokat javult.
Köszönhetjük ezt a sikeres pályázatainknak, a fenntartónak, szülőknek, akik hozzájárultak az óvodai rendezvények sikereihez.

Fokozatosan és folyamatosan szeretnénk feltételeinket tovább javítani.

7. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a

helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatársakkal.

A nagycsoportos gyermekek számára **a tanköteles korukat megelőző nevelési évben** napi rendszerességgel, összesen 45 perces időtartamban szervezünk játékos, élményalapú fejlesztő foglalkozásokat, amely az iskolára való felkészítés céljait szolgálja. A foglalkozások egyéni képességekhez igazodva, differenciált módon, külön térben (az óvoda fejlesztő szobájában) zajlanak, figyelembe véve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét.
A foglalkozások fő célja:
- a feladattudat kialakítása, megerősítése
- figyelem és emlékezet fejlesztése
- logikus gondolkodás elősegítése
- anyanyelvi-kommunikációs kompetenciák fejlesztése
- finommotorika, grafomotorika megalapozása

A foglalkozások során a gyermekek sok mozgással, mesével, játékkal és tapasztalati úton jutnak új ismeretekhez, miközben fejlődik az önbizalmuk, szociális készségük is. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyéni fejlődés üteméhez igazodó, szeretetteljes és motiváló tanulási környezetet.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

1. Az Óvoda átfogó, globális nevelési célja

Alakuljanak ki azok a képességek és készségek, amelyek garanciái a kudarc nélküli iskolakezdésnek. Történjen meg azoknak az életkompetenciáknak a megalapozása, kialakítása, amelyek a gyermekek által végzett tevékenységekhez nélkülözhetetlenek. Épüljön be a gyermekek személyiségébe a környezettudatos magatartás.
Legyen biztosított az intézményben az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, és az óvoda szolgáltatásaihoz való hozzáférés esélyegyenlősége.

2. Általános alapelvek

1. A gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása - szeretet, bizalom, megbecsülés
2. A 3-7 éves korú gyermekek szükségleteinek kielégítése
3. A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítése, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben
4. A játék elsődlegessége
5. A kisebbséghez tartozó gyermek integrált nevelésének biztosítása (etnikai, migráns, SNI-s)
6. Szegregáció mentesség biztosítása az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése, esélyegyenlőség biztosítása

3. Gyermekkép, Óvodakép

Gyermekkép

A gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

a) a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;

c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak emberi értékek közvetítésére; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

4. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Rendszerszemléletre nevelés elve
Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve
Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag.) Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kultúrált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve
Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi- lelki egészség elve
Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására.
Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte.
Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát.
Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve
Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.
Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra késztető érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve
Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Feladatunk biztosítani a 3-7 éves gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit testi, lelki szükségleteinek kielégítését, sokoldalú személyiség fejlődését.

Ezen belül:

1. egészséges életmód kialakítása, gondozás, közösségi nevelés, egyéni bánásmód
2. nyugodt, derűs légkör, érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció biztosítása
3. esztétikai nevelés
4. értelmi fejlesztés, nevelés

1. Az egészséges életmód alakítása, gondozási, közösségi nevelés, egyéni bánásmód

Óvodáskorú gyermekeknél az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt feladat.

Célunk: Legyenek képesek az egészséges életmód szabályainak betartására.
Végezzék önállóan a tisztálkodási teendőket.
Az életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Az óvodapedagógusnak fontos feladatai vannak a gyermek szükségleteinek kielégítésében.

- egészséges, biztonságos, kulturált óvodai környezet biztosítása
- megfelelő gondozottság biztosítása – betegségmegelőzés
- helyes életritmus egészséges életmód alakítása a szülőkkel együttműködve
- egészséges életmód, testápolás, étkezés, pihenés, öltözés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, testi fejlődésének elősegítése
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

A fejlesztés tartama:
Az egészséges életmód kialakításához gondoskodnunk kell a megfelelő tárgyi környezetről (udvar, tiszta csoportszobák, kiszolgáló helyiségek).
Mindkét óvodának tágas – gyermeklétszámnak megfelelő – udvara van homokozókkal, játszóhelyekkel, pihenőhelyekkel, melyek biztosítják a játékos tevékenységek feltételeit.

A helyiségek nagyságát változtatni nem tudjuk, emiatt a programszervezés, a csoportok alkalmazkodása nagy hangsúlyt kap mindennapjainkban.
A csoportszobák megfelelő nagyságúak, világosak, megfelelő megvilágításúak.
A berendezések könnyen tisztíthatók, a gyermekek méretének megfelelnek.
Az alapos takarítás, fertőtlenítés alapja és feltétele az egészséges környezet fenntartásának.

Betegségek megelőzése, megfelelő gondozottság biztosítása

Óvodába csak egészséges gyermek járhat. A napközben megbetegedő gyermekeket lefektetjük, értesítjük a szülőket vagy orvoshoz visszük.
Fertőző betegség után csak orvosi igazolással engedjük újra a közösségbe.
Ezek megelőzése érdekében biztosítjuk a megfelelő feltételeket.
Figyelnünk kell a neurotikus tünetekre, súlyos lelki zavarokra.
Tünetei: ingerlékenység, nem figyel, kapkod, félénk, passzív vagy agresszív.
Ezek a gyerekek több törődést, gondoskodást igényelnek. Szükség esetén szakemberhez fordulunk.
Figyelünk és igyekszünk kiszűrni a rendellenességeket (látás, hallás, mozgás, testtartásban megmutatkozó eltéréseket). A szülők segítségével igyekszünk a megoldást megkeresni.

Egészséges életmód alakítása

Táplálkozás

Kiemelt fontossága van óvodáskorban. Sajnos nincs saját konyhánk, így nem mindig sikerül a 3-7 éves korosztály jellemzőihez igazodó, egészséges, változatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó étrendet elkészíteni. (3 évestől a nyugdíjasig ugyanazt a menüt fogyasztják).
A szülőket az étrendről tájékoztatjuk a faliújság segítségével.
Az óvodában napi háromszori étkezés biztosított. Próbáljuk elkerülni az indokolatlan édességfogyasztást, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztását, biztatjuk a szülőket is a több zöldség és gyümölcs fogyasztására.

Alapelvünk: Éhesen nem maradhat gyermek az óvodában. Kiscsoportban az étkeztetés a felnőttek segítségével történik. Középső és nagycsoportban a naposok segítséggel, majd önállóan végzik az étkezés körüli teendőket. Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni ízlését, étkezési ütemét.

Testápolás

Egészségük védelmét, ruhájuk gondozását, rendszeres tisztálkodásukat, tisztaság iránti igényüket szolgálja a testápolás. Szükséges a naponta többszöri kézmosás, mosakodás, a fésülködés és a fogmosás. Papírzsebkendőt, szalvétát rendszeresen használunk, mely utána a fedett szeméttárolóba kerül. A gyermekek egyéni fejlődésüknek megfelelően jutnak el a testápolási teendők önálló elvégzéséig.

Öltözködés

A kényelmes, egészséges ruhák, lábbelik fontosságára felhívjuk a szülők figyelmét.
A csereruha, cserecipő, tartalék fehérnemű a szülők által biztosított. Öltözködés közben gondosságra, egymás segítésére nevelünk és a teljes önállóság elérését tűzzük ki célul.

Levegőzés

A lehető legtöbb időt (időjárástól függően) kell a szabadban töltenie a gyerekeknek. Mindkét óvodában fedett teraszok kialakítása szükséges, hogy az időjárástól függetlenül tudjanak levegőzni, elegendő helyük legyen a szabad mozgáshoz. Mindkét óvodában teret kap a vízzel, homokkal való szabadjáték mezítláb, fürdőruhában.

A kedvező környezeti adottságokat kihasználva sokat sétálunk, kirándulunk. (Cigány domb, Fáskert) A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

Fontos az edzés szerepe (nap, víz, levegő)

Pihenés, alvás

A kisgyermek fejlődéséhez szükséges a megfelelő pihenés. A délutáni pihenés előtt mesével, verssel, énekkel altatunk, figyelünk a zaklatott, nyugtalan gyermekre. Alvási szokásaikat figyelembe vesszük (apróbb állatkák, párna, kedvenc ruha), a helyiségek folyamatos szellőztetését biztosítjuk.

Gondozás

Az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. Olyan szükségleteket elégít ki, melyek elősegítik a gyermek növekedését, fejlődését, egészséges közérzetet biztosít, kedvező feltételeket teremt a nevelési ráhatások elérésében. Egészségünket csak úgy tudjuk védeni, ha már óvodáskortól nevelésünk egyik fontos területeként alkalmazzuk az egészséges életmódra nevelést. Szokásukká, majd igényükké kell, hogy váljon.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képesek önállóan mosakodni, törölközni körömkefét és fésűt használni.
- Képesek a zsebkendőt helyesen használni, fogukat önállóan megmosni.
- Tisztán, kulturáltan képesek étkezni, megfelelően használni az evőeszközöket.
- Képesek kiszolgálni saját magukat és társaikat, vigyázni saját holmijukra.
- Képesek ügyelni a környezet rendjére és óvni a berendezéseket.
- Szívesen tartózkodnak a levegőn, szeretnek tornázni, mozogni.

2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés és szocializáció

Helye a nevelés folyamatában

A 3-7 éves gyermek jellemzője a magatartás érzelmi vezéreltsége. Fontos, hogy az óvodában derű, nyugalom, boldogság, érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretetteljes légkör vegye körül.

A 3-4 éves gyermekre jellemző "énközpontú" magatartásból 7 éves korra eljutnak az együttműködő, kezdeményező, közösségi magatartás, viselkedés szintjére. Ezért igen jelentős a gyermek életében ez a fejlődési szakasz.

Minden áron nem akarunk a csoportból közösséget kovácsolni, de arra neveljük a gyermekeket, hogy fogadják el egymást, legyenek türelmesek egymáshoz, segítsenek egymásnak, fogadják el, ha valaki más, mint ők.

Hisszük, hogy jó közösségi emberek azokból válnak, akik önállóak, fegyelmezettek, szilárd énképpel rendelkeznek. Van kitartásuk, kialakult feladattudatuk, szabálytudatuk.

Célunk: Legyenek érzelmileg nyitottak, fogadják el önmaguk és környezetük másságát.
Legyenek képesek alkalmazkodni egymáshoz, elfogadni a szabályokat.
Pozitív irányba fejlődjenek erkölcsi (önzetlenség, figyelmesség, együttérzés) és akarati (önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) tulajdonságaik.

A feltételek megteremtése

A derűs légkör megalapozza a gyermek érzelmi kötődését a felnőttekhez, akiknek viselkedése, bánásmódja elősegíti, hogy az óvodában a gyermekek jól érezzék magukat, tekintsék az óvodát második otthonuknak.
Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, valamint az alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése
Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket. A kapcsolatokat (óvónő-gyerek, gyerek-gyerek, gyerek-dajka) pozitív attitűd jellemezze.
Az óvodai nevelésben az óvónőknek kulcsfontosságú szerepe van. Az óvónő a gyermek számára modellértékű, különösen a 3-4 éveseknél van ennek nagy szerepe. Éppen ezért fontos: miként viselkedik, öltözködik, mit és hogyan mond. Magatartása legyen határozott, de ugyanakkor barátságos, őszinte, igazságos. Érezzék meg a gyerekek, majd később értsék is meg mit tart helyesnek, mit miért utasít el. Ezt fejezze ki cselekvéseiben, szavaiban. Ebben a kapcsolatban az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, minden gyermek számára elfogadó, toleráns, tehát mintaértékű.
Az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
Óvónő, dajka együttműködése
Óvodáinkban a dajka összehangoltan dolgozik az óvónővel, a pedagógiai munka közvetlen segítője. Magatartásával, teljes lényével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban közvetlenül részt vegyen, arra van szükség, hogy megfelelően tájékozott legyen, ismerje az óvónő elképzeléseit. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják a pedagógusok a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Gyermek-gyermek közötti kapcsolat
Fontos, hogy minden gyermek érezze azt, hogy a csoportnak szüksége van rá. A baráti kapcsolatnak nagy szerepe van a szocializációban. Ehhez az óvodai nevelés semmivel nem pótolható színteret biztosít a gyermek számára.
A gyermek számára a másik gyermek is lehet modell. A szocializáció folyamatában el kell érnünk, hogy az "én" és a "másik" elkülönüljön egymástól.
Segítsük elő a barátságok alakulását. A gyermek-gyermek közötti konfliktusba csak "vészhelyzetben", szükség esetén avatkozzunk be. Arra törekedjünk, hogy az óvodában az egy csoportba járó gyerekek érezzék, hogy összetartoznak.

Beszoktatás - befogadás
A gyerekek első élményei alapvetően befolyásolják az óvodához fűződő későbbi

kapcsolatukat. A beíratást követően lehetővé tesszük az Ovi-csalogató rendezvényünkkel, hogy ellátogassanak az óvodába, ismerkedhessenek a környezettel, az intézményben dolgozó felnőttekkel, az óvoda szokásrendszerével, betekintést engedünk a csoportok életébe.
A kiscsoportos óvónő ellátogat még tanévkezdés előtt a családhoz. Óvodakezdéskor a gyermek – szükség szerint – a szülővel együtt kezdheti a beszoktatási időszakot. A gyermekek kedvenc játékukat magukkal hozhatják.

Hagyományok. Ünnepek

A szocializáció szempontjából meghatározóak a közös élményeken alapuló tevékenységek.
A közös tevékenységek, a készülődés, a tervezgetések, a holnap öröme a gyermek fejlődésének segítői.
Programunkból adódóan a népi hagyományokhoz kapcsolódva alakítottuk ki óvodai ünnepeinket. A gyermekek maguk is aktívan részt vesznek a szervezésben, az ünnepek előkészítésében. Az előkészületek egy része csoportszinten zajlik, másrészük az egész óvodára kiterjed. Ugyanúgy történik az ünnepeknél is.
Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az ünnepek- hagyományok 5 témakörre épülnek:

1. Az óvodai élet hagyományos ünnepei (Mikulás, Anyák napja, Műsoros délután, Gyermeknap, Családi nap a gyermekek név- és születésnapjai)
2. Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek (Márton nap, Karácsony, Farsang, Húsvét, Pünkösd)
3. Nemzeti ünnepeink és egyéb ünnepek (március 15., június 4. október 23.,)
4. Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek (szüret, nyugdíjasok köszöntése, Szűcs Sándorról megemlékezés)
5. Természetvédelemhez kapcsolódó ünnepek (Az állatok világnapja, A víz világnapja, A föld világnapja)

1. Az ünnepek közül az óvodai élet hagyományos ünnepei – az anyák napja, nagycsoportosok ballagása – minden esetben nyilvánosak, melyeket az óvodában tartunk.

Amennyire a körülmények engedik, bevonjuk a szülőket az ünneplésbe.
A Mikulás ünnep egyházi eredetű ünnep, komoly hagyományai vannak az óvodában. Ez az ünnep zárt. Ennek az ünnepségnek külön célja van, mert a Mikulás személyes kapcsolatba kerül a gyerekekkel. Dicsér, figyelmeztet, ahogy azt a felnőttek szükségesnek látják. Vigyáznunk kell arra, hogy ne a Mikulással akarjuk megoldatni gondunkat a gyermekekkel.

A Családi Nap a gyermekek és szülők közös ünnepe, mely sokféle tevékenykedésre ad lehetőséget. Mindig az a cél vezérel bennünket a programok megválasztásánál, hogy a gyermekek számára örömteli legyen ez a nap.

A gyermek név- és születésnapja minden csoportban más hagyományokra épül. Rövid, bensőséges, kellemes percekről van szó, melynek hatása hosszú időn át megmarad.

2. Az ünnepek és a néphagyományőrzés óvodánkban is szorosan összekapcsolódik.

A népszokások általában az egyházi ünnepekhez és az évszakok változásaihoz kapcsolódnak. A magyar népszokásokban jeles napként tartjuk számon az ismert ünnepeket, ezeket az óvodában is ünnepeljük. A jeles napok az évszakokhoz, annak változásai köré csoportosulnak.

Téli ünnepek – Advent, Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang
Tavaszi ünnep – Húsvét, Anyák napja

Az őszhöz általában gazdasági jellegű szokások kapcsolódnak (szüret, répa-betakarítás, kukoricatörés).
A karácsonyi készülődés csoportonként, az ünneplés együtt – az óvoda nagy fenyőfája alatt ─ történik meghitt ünnepi hangulatban. A farsang sokkal hangosabb, vidámabb – a szülők bevonásával nyilvánosan – az egész óvodán belül zajlik.

3. Nemzeti ünnepeinket (március 15., június 4., október 23., május 1.) zászlókészítéssel, verstanulással színesítjük és az ünnep előtti napon, ellátogatunk a község díszsírkertjébe, ahol minden gyerek elhelyezi saját zászlóját. Megnézzük, a fellobogózott házakat, közös sétát teszünk a faluban. Érezzék, hogy ünnep van, hogy ez a nap más, mint a többi.

Május l-jén májusfát állítunk az óvoda udvarán, igény szerint majálist rendezünk.
Az óvodai ünneplést, megemlékezést nagymértékben befolyásolják a következő tényezők: az idő, a hely, a körülmények, az eszközök és a szereplés.

a) Az idő: időben kezdjünk hozzá az előkészületekhez (eszközök, kellékek, stb.), melybe bevonhatjuk a szülőket is. Ne legyen megterhelő, fárasztó az ünneplés a gyerekek számára (kerüljük a várakozási időket).

b) A hely: Az ünnep helyszínét gondosan jelöljük ki (ne legyen zsúfoltság - mindenki lásson, férjen, mert az ünnep hangulatát teljesen tönkreteheti). A szabadban tartott ünnep rövid legyen, mert a külső ingerek elterelik a figyelmet.

c) A körülmények: Az ünnepi készülődés és maga az ünnep is meghatározott külsőségek között zajlik. A kisgyerek megtanulja mennyi szépség, mennyi öröm, újdonság kapcsolódik az ünnep fogalmába.
Ajándékkészítés több fajta ötlet alapján (gyermek véleménye).
Szép ruhába öltözünk, fehér terítő kerül az asztalra, feldíszítjük a termet. A gyermek számára fontosabbak, mint az ünnep tényleges tartalma.

d) Az eszközök: Legyenek esztétikusak, színesek, a gyerekek számára elérhetőek. Ne legyen sok és bonyolult az eszköz, mert általa unalmassá tehető az ünnep.

e) A szereplés: Óvodai ünnepeinkben a közös szereplés dominál, de szükség van egyéni szerepeltetésekre is. Lehetőséget biztosítunk a gyermek éntudatának alakulására, teret engedünk a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.

A jól szervezett ünnep családias, jó hangulatú, ez bátorságot ad a gyereknek az önálló szerepléshez. A szereplés kapcsán beszélünk az ünnep és a hozzá kapcsolódó tevékenységek értékeléséről. Reális értékelésekre van szükség (ne csak a pozitívumokat emeljük ki, tudassuk a gyerekkel, hogy valamit nem jól oldott meg) ezáltal is az iskolai életre készítjük elő (reális értékítélet).

4. Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek
A nyugdíjasok köszöntése a "Nyugdíjasok klubjában" történik, közösen az óvoda nagycsoportosainak részvételével. Rövid műsort állítunk össze, amely az addig megismert, kedvelt mondókákat, dalokat tartalmazza. Igyekszünk az időseket is bevonni egy-egy körjátékba. Minden idős ember számára ajándékot készítünk, amit ők általában gyümölccsel vagy édességgel honorálnak.

Minden év októberében ellátogatunk a Szűcs Sándor emlékházhoz, ahol születésének évfordulóján egy-egy mesével és citerázással emlékezünk meg a neves néprajzkutatóról.

Húsvét a természet újjászületésének ünnepe. A tojás az új életet, a víz a frissességet, megújulást jelképezi. Készülődünk az ünnepre: "nagytakarítást" végzünk, a gyerekekkel tojást festünk és ellátogatunk olyan családokhoz, ahol megtekinthetjük a csibét, nyulat, bárányt a húsvét jelképeit. Felelevenítjük a locsolkodás szokásait.

5. Természetvédelemhez kapcsolódó ünnepek
Az állatok világnapja alkalmából látogatásokat szervezünk olyan családokhoz, akik sokféle állatot tartanak. Itt a gyerekek közvetlen környezetükben ismerkednek velük, etethetik, simogathatják őket, miközben tudatosítjuk bennük, hogy a gondozásuk az emberek feladata.
A víz világnapja alkalmából természetes vizeinket (víztározó, kanálisok), azok élővilágát figyeljük meg, óvodai keretek között vizes kísérleteket végzünk, miközben felhívjuk a gyerekek figyelmét a víz tisztaságának fontosságára és a sokoldalú felhasználására.
A föld világnapja alkalmából a szülőkkel közösen „megtisztítjuk” és „ünneplőbe öltöztetjük” az óvoda udvarát. (fásítás, virágültetés)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen tevékenykednek együtt. Képesek elfogadni a tevékenység alatt kívánatos magatartásformát. Kialakul az "én" tudatuk, tudnak kapcsolatot teremteni.
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak másokra.
- Képesek alkalmazkodni társaikhoz, a csoportban rájuk osztható, önként vállalt szerepükhöz.
  Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Képesek elfogadni egymást.
- Figyelnek egymás játékára, meghallgatják a felnőtteket, társaikat.
- Tudják, hogy egy összetartozó csoport tagjai - örülnek a közös sikereknek.
- Képesek alkalmazni az elemi együttélés szabályait. (megszólítás, köszönés, segítségnyújtás)
- Képesek alkalmazkodni a szabályokhoz, feladattudatuk kialakul, készek az iskola elfogadására.

3. Esztétikai nevelés, ízlésformálás

A gyermekek esztétikai nevelését az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet komplex hatásrendszere biztosítja. Az esztétikai nevelés az óvodai nevelésben az irodalom, az anyanyelv, ének-zene, rajz, mintázás, kézimunka, mozgás, viselkedés és a környezeti nevelés során valósul meg. Mindezeket a megfelelő fejezetekben kifejtjük.

Helye a nevelés folyamatában.
A gyerekek otthonaikból nagyon eltérő tapasztalattal, más-más szociokulturális környezetből

(különös tekintettel a HH-s és a HHH-s gyerekekre), eltérő szülői igényszinttel és különböző elvárásokkal érkeznek.
Esztétikai nevelésük az óvodai nevelés keretein belül tudatos nevelői tevékenység. Ugyanakkor nagy szerepük van a spontán hatásoknak is. Az esztétikai nevelés komplex folyamat, amely elsősorban a gyerekek érzelmeire igyekszik hatni. Az ízlésformáláshoz elsősorban környezeti modellre, ízlésformáló tapasztalatokra van szükség.

Az esztétikai nevelés célja

Olyan tapasztalatokkal, élményekkel gazdagodjanak a gyermekek a különböző tevékenységek során, melyekkel esztétikai érzékük, igényességük fejlődik. Történjen meg azoknak a családi hátrányoknak a lehetőségekhez mért kompenzálása, csökkentése, amellyel a HHH-s gyerekek az óvodába kerültek. Biztosítjuk az egyéni bánásmód elvének teljes körű érvényesítését és az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségét az óvodán belül.

Feladatok:

- megfelelő esztétikai környezet biztosítása
- élménynyújtás - különféle tevékenységeken keresztül
- felébresztjük a gyermekekben az esztétikai jelenségek iránti fogékonyságot, azok felismerését az ebben való gyönyörködést
- képessé tesszük a gyerekeket arra, hogy maguk is alkossanak, befogadóvá váljanak a jó ízlésnek megfelelő magatartási és erkölcsi normáknak megfelelően viselkedjenek.

A fejlesztés tartama

Megfelelő esztétikai környezet. Az óvodáink belső tereinek kialakítását az egyszerűség, célszerűség jellemzi. Fehér vagy halvány színű falak, nagyméretű ablakok. Minden helyiséget zöld növények díszítenek, dekorációink természetes anyagokból készülnek.
A dolgozók igényesek megjelenésükre, viselkedésükre, követésre méltó modellt nyújtanak.

Élménynyújtás

Különféle tevékenységeken keresztül a cél megvalósítása érdekében teret adunk a gyermek kíváncsiságának, fantáziájának.
Az óvónő modellként ad mintát a sokszínűség, az alkotó kíváncsiság kielégítésére, a világ gyermekek számára való kitágítására. Így az esztétikai élmények iránti vágy megalapozása egyik fontos feladata egész óvodai nevelésünknek.
Élménynyújtás rendszeresen, változatos módon. Ennek érdekében sok sétát, kirándulást szervezünk. Lehetőséget adunk mesék, énekes játékok vizuális megjelenítéséhez (báb). A gyermekek eredeti ötleteinek megvalósításához segítséget nyújtunk.
Az esztétikai. neveléshez kapcsolódó tevékenységek kiemelt helyet kapnak a csoportok életében. Olyan eszközöket biztosítunk a gyermekek számára, melyek elősegítik az esztétikai élmény kialakulását, magában rejtik az egyéni megvalósulás lehetőségét.
Fokozatos fejlesztéssel törekszünk az esztétikum iránti vonzódás kialakítására.

Illemszabályok kialakítása

Az ember viselkedése része a környezet esztétikájának, információt ad látható és hallható jeleivel az ember belső állapotáról. Az életben való eligazodáshoz, önmagunk és mások elfogadásához szükség van. Illemszabályok kialakítására, alkalmazására.
Ezeket a szabályokat pontosan és egyértelműen meg kell fogalmazni, kerülni kell a személyeskedő, megszégyenítő értékelést. Az egyenlő bánásmód elvére törekszünk. (HHH)

A szabályok elsajátításának színterei

Bábjáték, szituációs játék, drámajáték - a felnőttek mintaadó viselkedése, természetes élethelyzetek, játék.

Megtanítjuk a gyerekeket:

- jó megjelenésre (tisztaság, ápoltság)
- a helyes viselkedés szabályaira, udvariasság, figyelmesség stb. érintkezés szabályaira (verbális metakommunikáció)

Fontos, hogy ismerjék a szabályok tartalmát – lehetőleg kialakításának indokait –, képesek legyenek betartani, illetve másokkal betartatni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képes felismerni a környezetében a szépet
- Igényli a környezetében a tisztaságot, rendet.
- Képes az esztétika felismerésére, értő befogadására /zene/báb/mozgás/irodalom.
- Képes legyen rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, képes legyen tisztelni és megbecsülni azt.

Nevelőmunkánk eredményeként az esztétikai tevékenységek belülről fakadó, szívesen vállalt tevékenységekké válnak.

4. Értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

a) Értelmi nevelés

Helye a nevelés folyamatában

Az óvodás gyermek értelmének megnyitása elsősorban érzelmein keresztül lehetséges és később szándékos tanulással. A tanulást a lehető legszélesebben értelmezzük: a gyermek minden helyzetben, minden tapasztalat által tanul. Fejlődése az érés és a fejlesztés együttes hatásaként jelentkezik, ezért fontos a türelmes, kiváró magatartás az óvoda és a család részéről egyaránt.

Az értelmi nevelés célja

A gyermek sajátítson el olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat legyen képes megoldani, tudjon eligazodni a világban.

Feladata:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek, készségek harmonikus fejlődésének biztosítása.
- A megismerő tevékenységet segítő képességek fejlesztése.
- Anyanyelv fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

A három feladat megoldása szerves egységben valósul meg az óvodai nevelésben. Nem külön képességeket, hanem az egész értelmet, az egész embert fejlesztjük. Kiindulópontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.
Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére és kíváncsiságára (mint életkori sajátosságra) építve biztosít a gyermek számára változatos tevékenységeket és játéklehetőségeket, melyeken keresztül tapasztalatokat és további élményeket szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységhez szükséges képességeket fejlesztjük,

manipulációs játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyeléseken sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával. Iskolás korig a hangsúly, a gondolkodás, ok-okozati összefüggések, a képzelet, a valóságnak megfelelő ellenőrzése irányába tolódik el az értelmi fejlesztés.

A gondolkodásra és fogalomkör alakulására a környezet erősen rányomja a bélyegét. A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermek tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti hasonlóságokat, különbségeket. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés felkeltése és fenntartása. Zavartalan értelmi fejlődésük érdekében nagyon sok érzelmi indíttatású, játékos-mozgásos tevékenységet és sokoldalú tapasztalatszerzést kell kezdeményeznünk. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítunk, annál több jelenséget, ismeretlent fedeznek fel, ismernek meg, fokozatosan nő tudásvágyuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- érzékelő funkciók épek, jól működnek (látás, hallás, szaglás)
- belső érzékelése megfelelően működik (mozgás, egyensúly)
- megszerzett tapasztalataira építve felfogja környezetének eseményeit, jelenségeit kialakul idő- és térészlelése
- önkéntelen figyelme szándékos és tartós figyelem felé halad, kellő ideig fenntartható
- sokoldalú tevékenysége során formálódik, tökéletesedik megfigyelőképessége
- képesek megértésen alapuló emlékezésre, emlékezetbe vésésre
- különbséget tudnak tenni a valóság és a képzelet világa között
- el tudják választani a lényegest a lényegtelentől, egyszerű összefüggéseket fedeznek fel, általánosításokra képesek
- ok-okozati összefüggéseket felismernek
- képesek önálló problémamegoldásra

b) Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

Helye a nevelés folyamatában

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében jelen levő és megvalósítandó feladat.

Az embereket a beszéd kapcsolja össze, beszéddel tudja megérteni a külvilágot, saját belső világát. Mozgás - beszéd - gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődnek. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés, megfelelő idegrendszer, ép beszéd és hallásszervek kellenek.

Célja:

A gyerekek beszéljenek tisztán a magyar nyelv szabályai szerint. Tudjanak bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel megnyilatkozni.

Legyenek képesek élményeiket, elképzeléseiket bátran megfogalmazni. A gyermekek beszédhibáinak lehetőség szerinti kompenzálása szakember (logopédus) segítségével.

Feladata:

- az óvónői modell szerepének érvényesülése
- a beszéd és kommunikációs képességek fejlesztése
- beszédhibák korrigálása (ha az súlyos zavarokat mutat, logopédus közreműködésével, az óvodapedagógus folyamatos segítségével)
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése

A fejlesztés tartalma:
Az óvodás gyermekek elsősorban mintakövetéssel tanulnak, az óvónő megnyilatkozása modellértékű, példamutató beszéd. Tapasztalatai során a gyerekek szinte mindent átvesznek a környezetüktől. Fejlődésük során elkülönülnek a mondattípusok, a láncszerűtől eljutnak a nyelvtanilag helyesen felépített mondatokig. Fontos, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon (mimikával, gesztusokkal) tudjanak beszélni arról, ami érdekli őket.

A fejlesztés eszközei
Mondókák, mesék, versek, bábok, játékok, dramatikus és anyanyelvi - kommunikációs játékok. Ezek szorosan kapcsolódnak a mindennapi élethez, lehetőleg az ebből eredő kifejezések épüljenek be a gyermek szókincsébe (csuhé, csutka, puttony, stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére
- beszédük összefüggő, folyamatos, logikai összefüggéseket tartalmaz
- figyelmesen, nyugodtan képesek végig hallgatni egymást
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, módokat
- megfelelő hangerővel, hangsúllyal, sebességgel beszélnek
- tisztán ejtik a hangokat
- beszédüket, érzelmeiket tükrözve, gesztusokkal, arcjátékokkal kísérik
- ismerik, értik a néphagyományokból, mesékből átvett szavak jelentését, használják azokat beszédükben.

V. A GYERMEK TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1. A játék

Helye a nevelés folyamatában
A játék az óvodáskorú gyermek elsődleges, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ami semmi mással nem helyettesíthető. A mindenkori játékában kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az őt érő élményeket, tapasztalatokat sajátos, gyakran átalakított formában.

A játék fejlesztésével elősegítjük a gyermek személyiségének fejlődését. A kezdeti magányos játékból az egymás melletti játékon keresztül fokozatosan alakul ki a közös játék. A társas kapcsolatok kialakulásával a közös játékban alakulnak a játékhagyományok, melyek a közösségi életet, a "mi-tudat" -ot erősítik.
A gyermek fejlődése során megjelenő játékot tudatosan felhasználjuk a gyermek célirányos alakítására, képességeinek, szociális kreativitásának fejlesztésére (magatartásmódok, szerepek felcserélése, mások ötletei iránti nyitottság). A játék a nevelés fő eszköze, nevelő hatását azokon a területeken fejti ki leghatásosabban, amelyek a tevékenység sajátjából fakadnak (önkéntesség, önállóság, kezdeményezés, aktivitás).

Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek, kreatív együttműködés.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyakat ébresztenek, fokozódik a gyermek beszédkedve. Játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok, válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok és nagy hatással van a gyermek ízlésének alakulására is.

A tanulási folyamat szinte teljes egészében a játékban talál közvetítő közegre. Az óvónőnek a nevelőmunka folyamatában tudatos, tervszerű és szervezett hatások együttesét kell biztosítani.

Célja: Tudjon és szeressen a gyermek az életkorának megfelelő játékot játszani.
Önkéntes és örömteli játékában legyen módja a valóság megismerésére.
Az óvónő tudatos jelenléte mellett szerezzen minél több élményt a külvilágról és saját belső világáról

Feladatok:

- élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása
- a játék feltételeinek megteremtése (megfelelő légkör, hely, idő, eszköz)
- szabadjáték biztosítása az óvónő tudatos jelenléte mellett
- a gyermek fejlődését elősegítő játékformák biztosítása
- lehetőséget biztosítani a természettel való kapcsolatteremtésre

A fejlesztés tartalma:
Jó játék akkor alakulhat ki, ha a gyermekeknek van élményük, megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek és megjelenítik játékukban. A játék témája, tartalma függ a gyermeket ért benyomásoktól, tapasztalatoktól, ismereteitől, ezért fontos, hogy minél jobban megismerjék környezetüket) részesei legyenek az eseményeknek (szüret, betakarítás, posta, könyvtár stb.). Játékukban egyéni élményeik is kifejezésre jutnak, negatív tapasztalataik is megjelennek, így fontos az óvónő jelenléte. A jó és tartalmas játékhoz biztosítani kell a megfelelő körülményeket és feltételeket.
Elsősorban a nyugodt, barátságos, kiegyensúlyozott légkört, amelyben a gyermeknek lehetősége van kiválasztani a számára legvonzóbb tevékenységet, a játékhoz szükséges eszközöket, társakat, melyben kijátszhatja pozitív és negatív érzelmeit. Az óvónő támogatásával segíti a szeretetteljes társas kapcsolatok kialakítását (óvónő-gyermek, gyermek-gyermek).

Napirendünkkel rugalmasan alkalmazkodunk a játék feltételeihez, melynek kiemelt jelentőségét a játéktevékenységek szervezése során szem előtt tartjuk. Szükség szerint a gyermekek közreműködésével alakítjuk ki az állandó és ideiglenes játszóhelyeket a csoportszobában, az udvaron, játszótéren és a kirándulások alkalmával is a gyermekek fejlettségének figyelembevételével.

A szabad rendezkedés, aktív közreműködés a tervezés, a szervezés terén kreatív tárgyhasználatot, a szituációhoz való alkalmazkodás képességét alakítja ki a gyermekben (pl.: óvodás székek sorba rendezgetése lehet vonat, autóbusz, lovaskocsi stb.)

Egymás játéktevékenységének zavarása és a következő tevékenység akadályozása esetén az óvónő tapintatosan telepítse át őket olyan helyre, ahol nyugodtan játszhatnak.
Annyi helyet és csak annyi időre vesszük igénybe egyéb tevékenységre, amennyi feltétlenül szükséges, és igyekszünk biztosítani, hogy a gyermekek visszatérhessenek eredeti tevékenységükhöz.
A csoportok számára a napirendben a játékra biztosított idő a nap minden időszakában – teremben, szabadban – lehetőleg összefüggő legyen. Ennek nagyrészét a gyermekek által kezdeményezett, spontán kialakult szabadjáték töltse ki. Szükség van azonban az óvónő által

kezdeményezett és irányított játékra is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett. Az óvónő feladata azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek a játékra hatással vannak, melyektől a játék függ. Mindig a konkrét játékhelyzet, a gyermek igénye és fejlettsége határozza meg a segítség módját. Az óvónő együttműködik és segít, de csak olyan szinten és mértékben, amennyire a gyermeknek az adott szituációban szüksége van. Közbelépésre csak akkor van szükség, ha társait rendszeresen zavarja a gyermek és ezzel testi épségüket veszélyezteti és a játszó csoport nem képes önállóan megoldani a konfliktust. Az óvónő változatos játékszervezéssel tegye lehetővé, hogy a gyermekek szívesen tartózkodjanak a szabadban, kezdeményezzen mozgásos és népi játékokat is (bigézés, ugróiskola stb.).

A játék örömét fokozza, ha az óvónő is szívesen veszt részt benne, szeret játszani, ismeri a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait és élményeit, játékuk jellemzőit. Alkalma nyílik - ami egyben feladata is - egy-egy gyermek, egy gyermekcsoport megfigyelésére, jobb megismerésére. Erre építheti a későbbiekben tervszerű kezdeményezéseit.

A játékeszközök szabad birtoklása joga a gyermeknek, ennek a feltételnek a biztosításával az elmélyült, hosszantartó játékot, a játék zavartalanságát segítjük elő.

A jó játékhoz egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. A hagyományos játékok mellett a természetes anyagokból készült játékok és a természetben található, évszakonként elérhető anyagokból (termések, ágak, csutka, csuhé, gyékény, vessző stb.) készített játékszerek, eszközök nagyszerű kiegészítői a falusi környezet adta élményanyag kivetítésének a játékban. Készítésüket az óvónő közreműködésével a gyermekek maguk is elsajátíthatják.

A gyermek fejlődését elősegítő játékfajták óvodáskorban

A gyermekek a játék terén is eltérő fejlettségi szinteket mutatnak az óvodába kerüléskor. Ezek többféle okokra vezethetők vissza: -hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet; a család elvárásai, követelményei a gyermekkel szemben; -elhanyagoló nevelés.
Az óvodáskort megelőző fejlődési szakaszban a gyermekek a tárgyi cselekvések egész sorát sajátítják el és gyakorolják. A gyakorló játék gyakorisága a beszéd megjelenésétől kezdődő fejlődéssel együtt csökken, de soha nem hal el. A gyermekek a játéknak ezen a fokán a felhasznált anyagok eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.
Fontos, hogy megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítson az óvónő a manipulációs vágyak kielégítésére. Biztosítsa az egyenlő hozzáférést minden gyermek számára.

Ha azt tapasztalja az óvónő, hogy a gyermek kizárólag a gyakorló játék szintjén marad, az okok feltárása után segítse át ezen a fejlődési fokon.

Az óvónő feladata, hogy figyelemmel kísérje a gyermekek szerepjátékát, kérésükre vegyen

részt abban, jelenlétével, viselkedésével adjon mintát: pl:. Egy-egy kevésbé vonzó szerep elvállalásával hívja fel a figyelmet annak érdekes tartalmára.
A szerepjátékhoz számos eszközre van szükségük a gyerekeknek. Ezeket alkalmanként maguk vagy az óvónővel közösen készítik el, barkácsolják össze, melyet fantáziájuk szerint szabadon használhatnak fel játékuk során.

A létrehozott eszközöket használják fel a játékukban, dramatizálásban. A szerepjátékukat gazdagítja a gyermekek irodalmi élményeire épülő dramatizálás, bábozás. Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy kötetlen módon játszhassák el ezeket az élményeket, elképzelésük szerint átformálhassák, tovább szőjék a népmeséket, történeteket. Gondoskodni kell jelmezekről, kellékekről, eszközökről. A bábjátékban a félénkebb, visszahúzódóbb gyermekek is szívesen megszólalnak. Legyen a báb állandóan jelen, kézközelben, legyen lehetőségük minden tevékenység közben szabadon használni. Készítsenek közösen az óvónővel egyszerű bábokat – zacskó, termés, fakanál, bot, ujjbáb -, használják szabadon, fantáziájuk szerint.

A szerepjátékhoz a játékszerek készítésén túl a játék cselekményéhez igazodó építményeket is legyen módjuk elkészíteni.

A gyermekek a szabályjátékot akkor szeretik meg igazán, ha az érdekes és vonzó számukra, ha a játék szabálya érthető, betartása nem okoz nehézséget. Ez a játékforma különösen megkívánja az óvónő részvételét és figyelmét.

Az értelmi képességet fejlesztő játékok közül a különböző társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok a leggyakoribbak. A fejlesztő játékok nagyon jól hasznosíthatók a HHH-s gyermekek képességeinek kibontakoztatásához.

A mozgásos szabály játékok szervezésénél fontos feladata az óvónőnek, hogy megőrizze, ha szükséges felkeltse a gyermek mozgáskedvét és tudatosan építsen rá. Ehhez nyújtanak segítséget a különféle testnevelési játékok, dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdik, labdajátékok, mozgásos verseny játékok, de ide sorolhatjuk azokat a népi játékokat is, amelyek valamely jeles naphoz, népszokáshoz kötődnek.
A nagymozgások fejlesztésére kitűnő lehetőséget biztosít a tornaszoba.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek és tudnak játszani.
- Képesek feldolgozni és újraalkotni a környezetükben megfigyelt, tapasztalható jelenségeket.
- Önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, egymáshoz és a szabályokhoz tudnak alkalmazkodni.
- Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, a konfliktusokat megoldják.
- Problémahelyzetek megoldására képesek (dominó, kártya stb).
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat (pl.: bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz stb.)

2. A munka

Az örömmel végzett munka hatására kialakulnak a gyermekben a munkavégzéshez szükséges szokások, készségek.
Munka közben megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát,

megismerkednek a munkavégzés folyamataival. Erősödik kezdeményezőkészségük, fejlődik együttműködési képességük, kötelességtudatuk, felelősségtudatuk.
Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, magában foglalja a naposságot, az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű munkákat is. Munka közben alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

Fontos nevelési eszköz, nevelő ereje nagyhatású, mert elősegíti azt, hogy a gyermek meg tudja különböztetni a munkát a játéktól, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket.

Célja:
A gyermek szívesen és aktívan vegyen részt a munka jellegű játékos tevékenységekben.

Feladatok:

- A gyermekek számára egyéni fejlettségi szintjükhöz mérten olyan lehetőségek biztosítása a munkák végzésére, melyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket.
- Tapasztalatok útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét. Belső motiváció és önkéntesség késztesse a gyermekeket a munka végzésére.
- Éljék át a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, a munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz és becsüljék meg egymás munkájának eredményét.
- Éljék át az "én csináltam", "mi csináltuk" sikerélményét.
- Tudatosuljon bennük, mikor játsszák a munkát és mikor végeznek eredményt hozó munkát.
- Alakuljon ki a munkavégzéshez szükséges attitűd.
- A munkavégzés során nevelünk az egészség és a testi épség megóvására, a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartására.
- Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a gyermek aktív tevékenységi vágyára, a felnőttekhez való viszonyára, utánzási vágyára, önállósági törekvéseire, a feladatok elemi szintű megértésére.

A fejlesztés tartalma
Meg kell teremtenünk a gyermekek számára az életkorokhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. A napirendben ehhez megfelelő időt kell biztosítanunk. Az óvodában dolgozó felnőttek munkájukkal mintát adnak a gyermekeknek a pontos, kitartó munka végzésére. Nagyon fontos a munkára nevelésben, hogy a gyermekek maguk ismerjék fel adott szituációban a munka elvégzésének szükségességét.

Munkafajták – munka jellegű tevékenységek
Önkiszolgálás: tisztálkodási teendők, öltözködés stb.
Étkezéssel kapcsolatos teendők, teremrendezés, játékelrakás, növénygondozás stb.
Alkalomszerű munkák: játékválogatás, játékrendezés, babafürdetés, babaruhamosás, portörlés, zöldség és gyümölcs tisztítás, darabolás stb.

Évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó alkalomszerű munkák:
- csiráztatás, rügyeztetés
- kerti munka, udvarrendezés, levelek összegyűjtése
- nagytakarítás, dekoráció kicserélése ünnepek előtt

- mézeskalács-sütés
- jelmezkészítés farsangra
- kokárda, zászló készítése
- koszorú készítése Szűcs Sándor születésének évfordulójára
- játékeszközök, babaruhák, könyvek javítása

Egyéni megbízatások: óvodapedagógusok és más felnőttek kérésére végzett munka jellegű tevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás).
- A naposi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységet szívesen végzik, nem tartják tehernek.
- Szívesen segítenek az óvoda rendjének tisztaságának fenntartásában.
- Számontartják a megbízatásokat és önállóan végzik.
- Ismerik a munkavégzéshez legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Képesek elismerni saját és mások munkáját.
- Rendelkeznek a munkavégzéshez szükséges önállósággal, felelősséggel és kitartással.

3. A tanulás

Helye a nevelés folyamatában

Az óvodában a tanulás spontán vagy sajátosan szervezett tevékenység. Magába foglalja a képességek, magatartás, tanulási vágy, motiváció fejlődését, ismeretszerzést a nevelési célok elérése érdekében. Az elmúlt években olyan tanulási formát próbáltunk kialakítani, ami a nevelés céljait a leghatékonyabban szolgálja, amely figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságai mellett a mindenkori fejlettségi szintjét, jelzi a fejlődésbeli lemaradásokat, megadja az egyénre szabott feladatokat.

A tanulás befolyásolja a gyermekek világképének alakulását, tapasztalatai rendeződnek, pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük, gondolkodásuk, képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására. Programunk személyiségközpontú, képességfejlesztő, ezért olyan tanulási, szervezési formát alakítunk ki, amelyben mindez megvalósulhat. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Célja:

Alakuljanak ki a gyerekekben a környezetéből és az óvodai élet során szerzett tudásból, ismeretből azok a kulcskompetenciák, amelyek garanciái a kudarc nélküli iskolakezdésnek.

Feladatok:

- A tanulás tervezése, szervezése.
- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A tanulás irányítása.

A fejlesztés tartalma

A tanulási folyamat kötetlen és (vagy) kötött foglalkozási formában valósul meg
A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális	Mozgás, Mindennapos testnevelés Verselés, mesélés Énekes játék
Mikrocsoportos	Ének, zene, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A kötetlen szervezési formánál lényeges, hogy a gyermekek önként vegyenek részt a kezdeményezésekben, a különböző tevékenységekben, lehetőleg mikrocsoportokban. A kötetlen óvónői kezdeményezések tevékenységbe ágyazottak, képszerűek, szemléletesek legyenek, minden tevékenység játékos legyen és utánzásra épüljön. A tanulás alapfeltétele a szeretetteljes légkör biztosítása, melyben tiszteletben tartjuk az elmélyülten játszó gyermekek szándékát, döntési jogát.
A 4-6 éves gyermekek számára a különböző foglalkozási ágakból kötetlen és kötött foglalkozásokat szervezünk, az óvónő maga döntheti el, melyik foglalkozási formát választja. Figyelembe kell venni a csoport fejlettségét, és azon belül a HHH-s, a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni képességeit fejlődési ütemét a foglalkozás tartalmát, helyi adottságokat.
A testnevelést minden korcsoportban kötött foglalkozási formában tartjuk.

A kötött foglalkozásokon más magatartási formák valósulnak meg, de ez nem jelentheti a gyermekek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását. Biztosítanunk kell az oldott légkört, a játékosságot és élményszerűséget.
A tanulás feltétele még a célszerűen berendezett csoportszoba, a jól átgondolt szokásrendszer, lehetőségek megteremtése, a gyermek szükségleteinek kielégítése (közlés, önkifejezés, szereplés, versengés, tevékenységek stb.). A tanulási folyamatban segítjük az önálló feladatvégzést, halk beszédre, türelmes várakozásra szoktatjuk a gyermekeket – kialakítjuk a szükséges munkafegyelmet. Nagycsoportban követelménynek tartjuk, hogy feladataikat befejezzék az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat erősítése érdekében.
Programunkban a környezetismeret és a néphagyomány fontos tanulási folyamat. A néphagyomány és a népi kultúra fontos értékeket képvisel napjainkban. Átörökítése, értékeinknek továbbadása kötelességünk, a benne megvalósuló komplexitás nevelőmunkánk példája. A népszokásokon keresztül megéreztetjük az összetartozás melegségét, a közös vidámság örömét, megismerkednek a különböző életmódokkal, megtanulják tisztelni az idősebbeket, gyakorolják az illem és a helyes viselkedés különböző formáit.
Évszakonként számba vesszük a várható környezeti változásokat, a hozzájuk kapcsolódó jeles napokat, szokásokat.

Több alkalommal, sokféle tevékenységen keresztül megtapasztalhatják ugyanazt az eseményt – időjárás-változás, környezetváltozás, szokások változása stb. – ezáltal egyre magasabb szintű ismeretekre tesznek szert.
Az aktuális feladatokat nevelési területenként, korcsoportonként határozzuk meg a gyermekek egyéni fejlettsége, az óvónő felkészültsége, műveltségi szintje és az önmagánál és a gyermekekkel szembeni igényessége alapján. Az éves nevelési-tanulási tervet heti terv szerint valósítjuk meg. Ismereteket, tapasztalatokat nyújtunk a különböző foglalkozásokon, melyekhez fejlesztő feladatokat kapcsolunk kötetlen, kötött, alkalomszerű, rendszeres

formában.

Tervezett szerkezetű tevékenységek, folyamatok a nevelési év folyamán

3-4 évesek szeptember 1-től – december 31-ig beszoktatási időszak
január 1-től - május 31-ig
4-5 évesek október l-től - május 31-ig
5-6-7 évesek szeptember 15-től - május 31-ig

A nyári hónapokban segítjük a gyermekeket, hogy kedvük szerint énekeljenek, mozoghassanak, rajzolhassanak, mintázhassanak, hallgathassanak mesét, verset, figyeljék környezetük jelenségeit, eseményeit, beszéljenek az őket foglalkoztató kérdésekről.

4. A gyermekek fogadása, az óvoda nyitvatartásának rendje, alkalmazottak munkarendje

Az óvoda a fenntartó által meghatározott rendben működik. A tanévre vonatkozó mindenkori nyitvatartást az óvoda Házirendje tartalmazza. Rendezvények esetén a nyitvatartási időtől való eltérést az óvoda vezetője engedélyezi.
Nyitvatartás hétfőtől péntekig, 6.30-16.30 óráig tart.
A technikai dolgozók munkabeosztását az óvoda teljes nyitvatartása, valamint munkakörbe utalt feladatok elvégzésének szükségessége szabja meg. Munkájukat heti váltásban végzik:
Dajkák: 6.30-14.00-óráig; 8.00-16.30-óráig.
Az óvodapedagógusok jogait és kötelezettségeit a Púétv. rögzíti. A nevelési-oktatási intézményben dolgozó óvodapedagógusok heti teljes munkaideje kötelező órákból, valamint a nevelő-oktató munkával, vagy a gyerekekkel, a szakfeladatának megfelelő foglalkozással összefüggő feladatok ellátásához szükséges időből áll. A munkamegosztások összeállításánál alapelv, az intézmény zavartalan működése és az óvodapedagógusok egyenletes terhelése.
Az intézmény teljes nyitvatartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekkel. A gyermekek fogadása a Házirendben meghatározott időben, távozása a szülők munkahelyi elfoglaltságától függően folyamatosan történik. A délutáni ügyeletet a délutános óvónők tartják zárásig.

A helyes életritmus
Életkoronként eltérést mutat – alapvető feltétele a gondozás.
A napi életritmus, rendszeresség, azonos időben végzett tevékenységek a gyermek életfolyamataira pozitívan hatnak. Minden tevékenységnek feltétele a jó hangulat, nyugodt légkör.

Ajánlott napirend

Időtartam	Tevékenységek
6.30 – 7.30	gyülekező, közös játék összevontan
7.30 – 8.30 8.30 – 10.30	személyes percek, szabad játék, folyamatos tízóraizás különböző tanulási tevékenységek,

10.30 – 12.00	kezdeményezések, élményszerző séták, levegőzés, mindennapos testnevelés,
12.00 – 13.00	ebédhez készülődés, ebéd, készülődés a csendes pihenőhöz
13.00 – 15.00	csendes pihenő
15.00 – 16.30	mindennapos testnevelés, uzsonna, folyamatos hazamenetelig szabadjáték

Napirendünk" részben folyamatos". Tízóraizás 8:30-9:30 között, a gyermekek igénye alapján. Az uzsonnázás szintén folyamatos, az ébredéshez igazodva.
A gyermekek szabadon, szükség szerint mehetnek WC-re, tisztálkodni, vizet inni a nap bármely szakában.

HETI TERV

Életkor	**Tervezett tevékenységek**				**Spontán folyamatok**
	Kötetlen	Kötött	Közvetve kötelező	Időtartam foglalkozásonként	
3-4 évesek	Külső világ tevékeny megismerése 1 alk. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 1 alk. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 1 alk.	Mindennapos testnevelés (10 perc) 5 alk. Mozgás 1 alk.	Verselés, Mesélés 5 alk.	10-15 perc	játék minden megjelenési formában vállalkozás, ajánlkozás valamilyen folyamatra, tevékenységre segítés kortársaknak, kisebbeknek, felnőtteknek saját magával kapcsolatos teendők felismerése, elvégzése; váratlan esemény:

4-5 évesek	Külső világ tevékeny megismerése 1 alk. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 1 alk. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 1 alk.	Mindennapos testnevelés (10 perc) 5 alk. Mozgás 1 alk.	Verselés, Mesélés 5 alk.	20-25 perc	gyermeki ötlet, kívánság valamilyen történés a környezetben, gyűjtőmunka, vendég gyermeki kérdés, problémafelvetés
5-6-7 évesek	Külső világ tevékeny megismerése 1 alk. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 1 alk. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 1 alk.	Mindennapos testnevelés (10 perc) 5 alk. Mozgás 1 alk. Iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozás (össz. 45 perc) 5 alk.	Verselés, Mesélés 5 alk.	30-35 perc	

Az együttes tevékenységek lehetőséget biztosítanak a cselekvésre, azok ismétlésére, a tévedések javítására, felfedezhetnek, kipróbálhatnak cselekvéseket, érvényesülhet önállóságuk, ötvöződnek a kötött és szabadon választott tevékenységek tartalmi elemei. Fontos, hogy a gyermekek fejlesztési feladatonként naponta részt vegyenek valamilyen formában, ezekben a tevékenységekben és az egyéni adottságuknak megfelelően optimálisan fejlődjenek, biztosítva ezzel minden gyermek számára az esélyegyenlőséget.

A <u>fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére</u>

- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul bennük az az igény, hogy a feladatokat sikeresen megoldják. Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása, kifejlődik együttműködő képességük.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás stb.).
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítő szándékkal értékelik egymás megoldásait.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

VI. A NEVELÉS TARTALMI ESZKÖZEI, CÉL, FELADAT, SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEI

1. Mesélés, verselés, irodalmi nevelés

Helye a nevelés folyamatában

Az irodalmi nevelés az anyanyelvi neveléshez kapcsolódik a legszorosabban és az óvodai nevelés egészét átfogó folyamat. A napi tevékenységek során többször is, ha helyzethez illő, ha lehetőség és igény van rá. Hiszen a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mesének, versnek erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít, feltárja a gyermek előtt a külvilág és belső világa legfőbb érzelmi viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat. Sajátos szereplői, cselekménye, környezete van meseszerű fordulatokkal. A mese oldja a szorongást, indulatok feldolgozására belső képteremtésre tanít, képzeletbeli beleéléssel segíti az irodalom befogadását, a világ megismerését. A mese kiválóan alkalmas az óvodása gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Az irodalmi élményeknek akkor van nevelő hatása, ha a gyermek szereti a verset, mesét, örömet okoz számára, ha kéri, várja a vele való újabb találkozást. A gyermek kezdetben a befogadó, az óvodapedagógus az előadó.

Az irodalom közege a nyelv, ezért fontos, hogy a gyermek számára életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi alkotásokat válasszunk - mese, vers, mondóka, elbeszélés, folytatásos történet - melyet meghatároz a család szociokulturális háttere. A mese a vers segíti a HHH-s gyermekeket anyanyelv elsajátításában, sokféle mintát ad a tiszta szép magyar beszédre. Az óvodán kívüli, szerzett élményeket az óvónő építse be, használja fel a csoport közös élményének kialakításában, ha azok esztétikailag elfogadhatók.

A népi mondókák, népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek, cigány meséknek egyaránt helye van. Az anyanyelv eszközei, sajátos ritmusát, dallamát, szóhasználatát az írói eszközök gazdag lehetőségét közvetítik. Az irodalmi művek szókész1ete, a népmesék fordulatai a gyermeket szóbeli kifejezésre ösztönzik, segítik gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk "én" képük alakulásához. Gazdagítják a gyermek személyiségvonásait, megszilárdítják hazafias és esztétikai érzelmeit.

Célja:

Alakuljon ki gyermekekben az irodalmi élmények iránti érdeklődés, váljon képessé a biztonságos önkifejezésre, formálódjon pozitív irányba erkölcsi érzékük.

Feladata:

- a gyermekek irodalomhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítása
- a nyelvi érintkezés formáinak kialakítása, a gyermek aktív bekapcsolása a verbális tevékenységbe
- a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása

A fejlesztés tartalma

Az óvodapedagógus napi tevékenységek során többször is kezdeményezzen verset, mesét, a gyermek,

a csoport kérésének, érdeklődésének, az adott helyzetnek megfelelően az életkori sajátosságok figyelembevételével. A gyakori, alkalomszerű ismétlésekkel hosszabb időn keresztül legyen a gyermeknek alkalma egy-egy mese meghallgatására. Új mese feldolgozására álljon rendelkezésre legalább két hét. Segítse, hogy a bábozás és a dramatizálás eszközeivel feltáruljanak a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatai, a lehetséges és megfelelő viselkedésformák.

A gyermekeknek legyen lehetőségük az általuk kitalált történetek elmondására vagy a már ismert mesék másfajta cselekményszövésére, befejezésére. Ügyeljen a helyes beszéd szabályaira, pontosan fogalmazza meg az adott szituáció tartalmát. Előadásában legyen őszinte a gyerekekkel, igyekezzen önmagát adni. Teremtse meg a mesehallgatás feltételeit, hangulatát (fény, zene, természeti környezet stb.). Érzelmeivel hasson a gyermekekre, magatartásával közvetítse a mesében rejlő üzeneteket, igazságot.

Olyan irodalmi műveket válogasson, melyek kapcsolhatók témájuk, hangulatuk, formai jellemzőik alapján a zenei hagyományokhoz, manuális tevékenységekhez és természeti jelenségekhez, valamint a helyi népszokásokhoz.
Versanyagot főként a népköltészeti alkotások köréből, a műköltészeti alkotások közül olyanokat, melyek tartalmi és formai szempontból a népköltészet hangját idézik.
Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációkhoz, a gyermek életkorához, érdeklődéséhez megfelelően kapcsolható.
Forrásai a magyar és világirodalom gyermekek számára készült alkotásai legyenek pl. Magyar népmesék, Grimm, Andersen, Móra Ferenc stb.)
Szabadidőben a kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolja össze a képeskönyvekkel való találkozást. Fontos, hogy a gyermekek kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, melyekben kedves meséik, verseik találhatók.

A mindennapi tevékenységek színesítésére alkalmazzuk a népi gyermekköltészet alkotásait: etetők, altatók, tapsoltatók, vigasztalók, ujjsorolók, mondókával kísért mozgásos játékok, népi eredetű drámajátékok, időjáráshoz, növényekhez, állatokhoz kapcsolódó mondókák, kiszámolók, felelgetős, párválasztós, csoportokban is hangoztatható tréfás mondókák. Az óvónő, a szülök, a nagyszülők segítségével kutassa a helyi változatokat is. Fontos, hogy mozgással együtt tanítsuk, mert fokozhatja a játék lendületét, örömét, hozzájárul a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezért szívesen gyakorolja.
Az óvodai nevelőmunkákban fontos az irodalom szeretete, a népszokások ébrentartása, mert a gyermek csak így válhat a befogadóból előadóvá. A mindennapi életben az irodalmi alkotásokon keresztül fedezhetik fel a környezetükben a szépet és jót, egységben élnek önmagukkal és a világgal.

A fejődés jellemzői óvodáskor végére

- szeretik és igénylik a mesemondást, szívesen mondókáznak, verselnek
- részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában
- figyelmesen végighallgatják a mesét, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek jelei
- folytatásos verses mesét, mesét, meseregények szálait össze tudják kötni,
- van kedvelt mesehősük, a mese fordulatait beviszik játékukba
- a meséről beszélgetnek, szófordulatait mindennapi beszédükben alkalmazzák
- a bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységeik közé tartoznak

2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

"Mindenkinek az a zene tetszik a legjobban, amelyhez gyermekkorában szokott.
A korán fejlesztett jó ízlés nehezen rontható el később.
Ezért ügyeljünk az első benyomásra. Az egész életre kihat."

(Kodály Zoltán)

Az óvodai zenei nevelés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Élményhez juttatja, megszeretteti az éneklést, énekes játékokat, szép tiszta éneklésre szoktatja.
Fejleszti zenei hallásukat, ritmusérzéküket, zenei emlékezetüket, játékos zenei alkotókedvüket, mozgáskultúrájukat.
A zene hatására olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségükre. Az értékes zene fogékonnyá teszi a gyermekeket a szép befogadására, formálja ízlésüket, emberi magatartásukat. A közös élmény fokozza a közösséghez tartozásukat. Elsősorban érzelemre hat, de egyidejűleg az értelemre is.
A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles- ünnepekhez fűződik.
Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
A zenei nevelés alapja az örömteli, felszabadult, közös éneklés, ahol olyan szavakkal is találkozik a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, ezek megértését a játékszituáció segíti. Nyitott érdeklődést kelt a szín, tér, forma és arányok iránt is. Az ének-zenei nevelés anyaga a népi gyermekdal, mondóka, népdal, művészi értékű gyermekdal szorosan kapcsolódik a különböző nevelési területekhez, a mozgáshoz, évszakokhoz, óvodai élethez, szűkebb-tágabb környezet eseményeihez.

A tevékenységformákkal együtt megismerteti a gyermekeket a magyar nép szokásaival, hagyományaival. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, kezdeményezéseken, foglalkozásokon. Az óvodai ének-zenei nevelés során hatunk a gyermekek érzelmeire és a gyermek érzelmei is visszahatnak ránk. Eközben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrájuk.

Célja:
A gyermekeknek az éneklés örömet szerezzen, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladata:

- az ének-zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése
- a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, befogadásra való megalapozása, élménynyújtás, zenei hallásának, ritmusérzékének, készségének, harmonikus szép mozgásának fejlesztése

A fejlesztés tartalma
Az óvónőnek napközben bármikor adódhat lehetősége éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. Ezeket a lehetőségeket az egész nap folyamán ki kell használni. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A jó zenei légkör áthatja az egész napot. Énekeljen, dúdolgasson a gyermekek között hangulatkeltés, a gyermek érzelmi állapotának megtartása vagy megváltoztatása céljából.

Az óvónő egyéniségével, hangszínével, hangerejével, egész viselkedésével minta a gyermek számára.
A zenei neveléshez a nyugodt légkör, érzelmi motiváltság mellett biztosítani kell a megfelelő teret, az ehhez szükséges eszközöket a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Legyen lehetőségük, hogy kedvük szerint bármikor használhassák az esztétikus eszközöket (ritmushangszerek, fejdíszek, kellékek stb.).

Az adott helyzetet kihasználva alakítson ki az óvónő bensőséges, személyes kapcsolatot a gyerekekkel. A simogatók, höcögtetők, tapsoltatók erősítik a felnőtt és gyermek közötti jó kapcsolatot, az énekes játékokkal együtt segítik a gyermek zenei érdeklődésének felkeltését. Az énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyermekre, szívesen utánozza és maga is énekel, örömmel vesz részt a közös játékban.
Dúdolgatással, töredék szavakkal örömének, bánatának, szorongásának ad hangot. Zenei élményeket egyszerűen és természetesen illessze be az óvónő a gyermekek játékába spontán, kötött, kötetlen foglalkozásokba egyéni érdeklődésük alapján az életkoruknak megfelelő mondóka, dal és zenehallgatási anyagból.
Ehhez kapcsolódnak a környezet hangjai, ezek hangutánzással való felidézése, kiegészítése, emberi hangok, hangutánzó játékok, egyszerű játékos, táncos mozdulatok, mozgásformák, improvizációk.

Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse a gyermekek által kezdeményezett mozgásos játékokat, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, kapcsolatát, a környezeti és hagyományápoló elképzeléseivel, használja ki ezeket a lehetőségeket az egyéni fejlesztésre. Segítse a gyermekek önmegvalósítását, önállóságát, kreativitását, képzeletének és fantáziájának fejlődését. Engedje a gyermeket bekapcsolódni kedve szerint bármikor, így a visszahúzódó, félénk gyermek is feloldódik.

Ügyeljen arra, hogy szerepcserés játékoknál lehetőség szerint mindenkire sor kerüljön. Vegye figyelembe a lányok és fiúk által kezdeményezett játékok tartalmának különbözőségét. Fordítson gondot a mozgások esztétikus megformálására.

Ismerje a zenei készségfejlesztő feladatok területeit, hogy egymásra építve tudatosan tudja megtervezni azokat:

- éneklési készség (tiszta éneklés, gyenge hallású gyermek, gyermekhang ápolása és fejlesztése)
- zenei hallás fejlesztése (halk-hangos, magas-mély hang közötti különbség, hangszínfelismerés, belső hallás fejlesztése)
- ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, tempóérzékelés, mozgáskultúra, tánc, gyermekhangok)
- zenei formaérzék fejlesztése (dallammotívumok, ritmusmotívumok,
- motívumhangsúly kiemelése mozgással)
- zenei alkotókészség fejlesztése
- a zene hallgatására nevelés
- az óvónő segítse a családi nevelést azzal, hogy megismerteti a szülőket az óvodai dal, mondóka és mozgásanyaggal

Hagyományápoló programunkban építünk az énekes népszokásokra is, népi gyermekjátékokra, dalokra, mondókákra, néptáncra, egyéb zenei anyagra. Mindezek sajátos kereteik között lehetőséget adnak közösségi események, szokások, hagyományok megismertetéséhez úgy a hétköznapokban, mint ünnepeiben.
Az együtt éneklés és együtt mozgás élménye kibővül a helyszíneken szerzett tapasztalatokkal,

élményekkel (pl. régi használati tárgyak, eszközök) a gyermekeket kreativitásra, együttműködésre serkenti. A feloldódott, önmagát kifejező gyermek érzelmeivel, viselkedésével visszahat a környezetére.
Természetesen nem minden jeles naphoz, szokáshoz van eredeti zenei anyag, így a zenehallgatási anyagon túl az értékes műzenei anyag megismerését és feldolgozását is fontosnak tartjuk. Forrásaik a Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott Ének az óvodában; Kodály Zoltán: Kisemberek dalai; Európai gyermekdalok, Törzsök Béla': Zenehallgatás az óvodában, Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás; Táncos játékok az óvodában; Magyar népi mondóka gyűjtemény stb.

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek önként, belülről fakadó késztetésként énekelnek.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondogatják. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza. Változatos formában alkalmazzák a dallamfelismerést, ritmusvisszaadást. Egyedül is képesek érzékeltetni a halk-hangos éneklést, a gyors-lassú tempót, magas-mély éneklés közötti különbséget, felelgetős játékot.

Belső hallásuk kifejlett, dallambujtatásra, természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek.
A zenei motívumok hosszát megérzik, azt mozgásban és térben szemléltetik.
Mozgásokat, táncmozdulatokat egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végzik szép testtartással, kézfogással is
Ismerik az egyszerű táncos mozgások elemeit. (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés, kifordulás stb.) Képesek esztétikus térformák kialakítására, visszaalakítására.
Kitalálnak dalokhoz egyszerű játékokat, mozgásokat. Figyelmesen hallgatják az élőzenét, népdalokat, műdalokat, örömet jelent számukra a zene.

3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Helye a nevelés folyamatában
A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
A gyermek a külvilágról szerzett tapasztalatai eltérőek, az óvodáskor előtti időszak hatásait tükrözi. Mindig arra törekedjünk, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtsunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak tőlük. Az ábrázolás, alakítás során fejlődnek értelmi képességeik, vizuális érzékelésük, észlelési emlékezeti képességeik, manuális és dinamikai képzeteik, fantáziájuk, képi gondolkodásuk, alkotókészségük, esztétikai érzékenységük. Fejlődésük során tudatosodik bennük, hogy az őket körülvevő világtérben, mozgásban, történésben létezik. Hatást gyakorol fejlődésükre a társadalmi környezet, tömegkommunikáció, téri és tárgyi környezet eszközei, műalkotások, népi hagyományok eszközei, társai és az őt körülvevő felnőttek.

Célja:

Legyen képes az átélt élményeit (mese, kirándulás, játék stb.) a rajz, a festés, a mintázás eszközeivel örömmel megjeleníteni.

Feladata:

- A látó, érzékelő rendszer, keresztcsatornák, térpercepció, testséma, alaklátás és formaállandóság, a nagy és kis mozgások fejlesztése, manuális érzékelés, finommotoros mozgás, színészlelés fejlesztése.
- Tapasztalat, élmény, lehetőség, eszközök, különféle anyagok biztosítása, különböző technikák megismertetése.
- A gyermek igényének kialakítása az alkotó tevékenységre, az önkifejezésre.

A fejlesztés tartalma:
A gyermek kibontakoztatásához minél több egyéni és közös élményre van szükség, melynek hatására pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világból és a tevékenységek technikák gyakorlása során a sokrétű ábrázoló tevékenységgel újraalkothatja tapasztalatait. Hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásait, saját élményeit valósítsa meg.
Az egész nap folyamán teret biztosítunk az ábrázoló tevékenységek végzéséhez.
A megfelelő vizuális önkifejezéshez szüksége van a testséma, testfogalom minél pontosabb kialakulására., a kinesztetikus észlelés és térpercepció fejlődésére ahhoz, hogy a gyermek térben, mozgásban, történésben tudja megjeleníteni a különböző dolgokat.

Mindezek tudatos fejlesztéséhez szüksége van instrukciókra, hiszen a gyermek arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Esetleges hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésekre késztetik és ez tükröződik majd későbbi alkotásaiban. Az így szerzett tapasztalatai segítik a vizuális önkifejezésben, esztétikai érzéke, önbizalma is erősödik. A gyermek óvodai ábrázoló tevékenysége szervesen beleépül a játékba és társaitól is inspirációt kap ehhez a tevékenységhez.

Minden csoportban gondoskodunk az anyagok, eszközök választhatóságáról. Megfelelő helyet, elérhető, elvehető eszközöket, szerszámokat, természetes anyagokat biztosítunk a gyermekek számára. (gyékény, csuhé, szalma stb., különböző minőségű papírok, textíliák, különböző eredetű és vastagságú fonalak, festékek, különféle ecsetek, ceruzák, ragasztók, ollók, gipsz stb.) Szabadban homok, farönkök, víz. stb. Az óvodai élet során sokféle tevékenység szervezésére, kezdeményezésére van lehetőség.

- Építés közben szerezhetnek térbeli tapasztalatokat, tájékozódhatnak térbe, térrészleteket összekapcsolhatnak, felfedezik a formák térbeli helyzetét, arányait, irányát, sorakoztathatnak, ritmikus sort hozhatnak létre különféle szempontok szerint.
  Tevékenységek: játékos egyéni és páros, valamint csoportos mozgások, manipulatív tevékenység közbeni tapasztalások, tapintás, rakosgatás, építgetés, megfigyelések végzése berendezés, rendrakás közben.

- Plasztikai munkák során szerezhetnek tapasztalatokat az anyagok tulajdonságairól, alakíthatóságairól, formai jellemzőiről, a felület milyenségéről, rész-egész viszonyáról, tükrözésről.
  Tevékenységek: mintázás, makett, báb, játékkészítés sokféle alakítható anyagból; papírmunkák: gyűrés; tépés; nyírás; ragasztás; hajtogatás: konstruálás kész elemekkel; szövés, fonás, varrás, csomózás fonallal, spárgával.

Képalakítás során szerezhetnek tapasztalatokat a képi síkon való tájékozódásban, térkifejezésben, új színek létrehozásában színkeveréssel, formák képzésével, ritmusos kifejezéssel, az anyagok viselkedésének megtapasztalásával, technikai tapasztalatokkal.
Tevékenységek: rajzolás különféle eszközökkel, viasszal, sokszorosító grafikai eljárásokkal, karcolás anyagba képalakítás céljából különféle festékekkel, színes papírokkal, textil varrása.

- A műalkotásokkal való találkozás során szerezhetnek tapasztalatokat képekről, festményekről, reprodukciókról, épületekről, szobrokról, használati tárgyakról, népművészeti tárgyakról, természeti tájakról stb.
  Tevékenységek: Képnézegetés, képolvasás, gyönyörködés, kiállítás látogatás, séták során köztéri szobrok, épületek, parkok, utcarészletek stb. megtekintése. Az élmények verbális kifejezése, véleményalkotások.

- Környezetalakítás során szerezhetnek tapasztalatokat a gyűjtött anyagok elhelyezéséről, rendezéséről, válogatásáról, felhasználásáról, környezet díszítéséről, dekorálásáról térben és síkon.

- Gyűjtsenek sétákon különféle megmunkálható anyagokat, terméseket, dobozokat, képeslapokat, leveleket, magvakat, kavicsokat stb. A gyűjtés során ismerkednek környezetükkel, tárgyakkal, azok anyagával, formájával, felhasználás során azok tulajdonságaival.

Az eszközökhöz kapcsolódó technikai ismeretek elsajátítása, fogások, eszközhasználat folyamatos, a megtanulásra elegendő időt kell biztosítani a kellő begyakorlásra.
A technikai fejlődése az önkifejezés magasabb szinten történő megvalósulását eredményezi. Óvodánkban havonta számba vesszük a környezet változásából és az azokhoz kapcsolódó szokásokból, ünnepek tartamából adódó lehetőségeket, az oda illő anyagokat, a velük kapcsolatos eszközöket, technikákat. A természet és hagyomány gazdag választékot, elődeink által használt anyagok, technikák sok ötletet és élményt nyújtanak a gyermekeknek. Az óvónő tájékozottsága lehetővé teszi az adódó feladatok sokszínű megoldását. A gyermek és a szülők igényeinek kielégítésére törekszik, hozzájárul környezete ízlésformálásához, esztétikai fejlődéséhez, átveszi a család felől jövő pozitív kezdeményezéseket (hagyományápolás stb.)

A hagyományok ápolásának jelentősége
A biharnagybajomi óvodapedagógusok mindig is kötelességüknek érezték, hogy szűkebb környezetük (falu-környék) hagyományaiból egy keveset belopjanak az óvodás gyermekek életébe. Mostanra ez már nevelőmunkánk egyik céljává változott.

Óvodánkban a következő helyi hagyományokra épülő kézművességgel ismerkedhetnek meg a gyerekek: csuhéfonás, szalma és gyékényfonás. Mindezek megvalósításához nagy és elsődleges szerepet tulajdonítunk az élményszerzésnek, a megtapasztalásnak.
A személyes tapasztalatszerzés fontosságáról Kodály Zoltán így ír a „Magyar népzene" című könyvében (18.0.) "Amit a kisgyerek hall, elfelejti, amit lát már inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára bevéső dik az emlékezetébe."

A természetes anyagok jelentősége
Az óvodában számtalan lehetőségünk van arra, hogy a népi kultúra gazdag világából

tudatosan válogassunk és ezzel népi hagyományaink őrzésében az első lépéseket megtegyük.

Nagy szükség van a gyerekeknek a természetes anyagból készült eszközökre, játékokra (a műanyagok mellett). Megtapasztalják, hogy ezek a játékok törékenyebbek, ezért óvatosabban kell bánni velük. Igaz, hogy ezek a játékok sérülékenyebbek, mint a műanyagból készültek, de elkészítésük során a gyerekek ismerkednek az anyaggal, közben fejlődik kézügyességük, gazdagszik érzelemviláguk, szókincsük, növekszik kreativitásuk. A gyerekeknek szükségük van a természetes anyagokból (mások és általuk) készített játékokra, mert szegényebben nőnek fel, ha elfelejtkezünk róluk. A közös játékkészítés során a gyerek megtapasztalhatja, hogy mi minden titok rejlik az anyagokban, hogyan kelnek életre a játékok. A közösen készített játék által megelevenedő népmesék, népdalok, gyerekdalok, mondókák egyre szorosabbá kovácsolják a közösségét, s a gyermekekben az "enyém" mellett megjelenik a "mienk" tudat.
Ezekből az anyagokból készítjük el a "népi hangszereinket" is, (nádsíp, fűzfasíp) általuk könnyebben megértik a népmesék, népi gyermekdalok - játékok népies kifejezéseit. A természet közelsége sokoldalúan segíti nevelőmunkánkat. A saját munka megjelenése az óvodai élet más területein. A gyerekek az általuk készített tárgyakat, játékokat szívesen használják mesélés, verselés, bábozás, -éneklés, mondókázás, számolás közben - de kiemelt szerephez a játékban jutnak.

A néphagyományok ápolása a népi kismesterségek elsajátítása és gyakorlása nagymértékben hozzájárul a gyermekeink sokoldalú harmonikus fejlődéséhez, hatékonyan segíti az alábbi célok, feladatok megvalósítását.

- a gyermek képzeletének, alkotókedvének kibontakoztatása
- szókincsgyarapítás, beszédfejlesztés
- ismeretek bővítése
- akarati tulajdonságok fejlesztése (kitartás, figyelem, fegyelem)
- ízlésformálás
- térlátás, érzékelés fejlesztése
- közös élmény, alkotás öröme
- tisztelet mások iránt, egymás elfogadása

<u>A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére</u>

- élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megalkotni, kifejezni
- az őket körülvevő tér alakításában ötletesek, célszerűek
- tisztában vannak a tárgyak térbeli kiterjedésével, megneveznek főbb formai jellemzőket
- a képi kifejezés változatos eszközeit készségszinten alkalmazzák
- színhasználatuk valóságnak megfelelő, vannak kedvenc színeik
- formaábrázolásuk változatos, arányok, egyensúly és térbeliség létrehozására képesek
- emberábrázolásuk részletező, mozgásábrázolással próbálkoznak
- az ábrázolás technikáit készségszinten művelik, tárgydíszítésben önállóak
- tevékenységük kitartó, egymás munkáit értékelik
- egyre gyakoribb az együttes alkotás
- fejlettségi szintjük részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik
- szívesen oldanak meg díszítő jellegű,írás-előkészítő feladatokat
- a balról jobbra haladás a díszítőmunkában (szín, forma, mennyiség, ritmus tartásával) nem okoz problémát.
- biztonsággal, önállóan használják az ábrázolás eszközeit, önállóan képesek az

anyagokat, eszközöket kiosztani, összeszedni, rendezni.

3. Mozgás

Helye a nevelés folyamatában

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondícionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célja:
A gyermek szeresse és igényelje a mozgást.

Feladatok:

- A gyermek szervezetének sokoldalú, arányos fejlesztése.
- Nagymozgások, finom mozgások és fizikai erőnlét fejlesztése (járások, futások, ugrások, csúszás, mászás, kúszás, állás, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmus).
- Fizikai állóképesség fejlesztése (helyes testtartás kialakítása, vázizomzat erősítése).
- Az egészség megőrzése, megóvása mozgással, tornával. Edzés (Nap, Víz, Levegő)
- Önbizalom növelése, önértékelés, egészséges versenyszellem kialakítása, problémamegoldó képesség erősítése.
- Testséma fejlesztésére alkalmas mozgások a testfogalom, testrészek, test koordinációjának alakítása, testi dimenziók, dominancia.
- A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, illetve azt kiegészítő mozgások. .

- Mozgással kapcsolatos szókincs bővítése.
- A mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal, játékokkal történő kielégítése.

A mozgásfejlesztés tartalma

A gyermekek mozgásigényének kielégítését a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel, a kötetlen, motivált mozgástevékenységek biztosításával, ügyességi játékok szervezésével valósítjuk meg.

A testnevelési foglalkozások kötelezően szervezett tevékenysége~ melyek nem jelentenek kényszert a gyermek számára. Minden csoportban hetente két alkalommal van foglalkozás, de az egyik helyettesíthető valamilyen kötött keretű sportfoglalkozással (pl.: a gyalogtúra, verseny és ügyességi játékok).
A gyerekeknek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni fejlettségüknek megfelelően kell elsajátítani, a mozgás öröm legyen számukra. A kisebbeknél a természetes nagymozgások fejlesztése, majd a szem-kéz, szem-láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztése, később a finommotorika fejlesztése kap nagyobb hangsúlyt.

Atlétikai, torna, játék jellegű gyakorlatok:

- sorakozás, fordulatok meghatározott irányokba
- gimnasztikai gyakorlatok
- járások
- futások
- ugrások
- dobások
- kúszások, csúszások, mászások
- egyensúlyozó gyakorlatok
- labdagyakorlatok szerep vagy utánzójátékok
- szabály játékok, verseny játékok

Mindennapi testnevelés

Fontos szerepet tölt be a gyermekek mindennapjaiban, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásuk, testi képességeik fejődését. Mozgásanyaga kapcsolódik a testnevelés foglalkozások mozgásanyagához, előkészíti, illetve az ott megtanultak begyakorlására szolgál. Minden korcsoportban naponta legalább egy alkalommal szervezzük a gyermekek fejlettségének figyelembevételével lehetőleg a szabadban.

A kötetlen mozgástevékenységek lehetőséget adnak a gyermek természetes mozgáskedvének. mozgásigényének kielégítésére. Kedvük és bátorságuk szerint kipróbálhatják a tornaszereket, udvari játékokat.
A mozgásos játékoknak nagy szerepe van a nyári óvodai életben is. A víz és a levegő edző hatását erősítik, kiegészítik.
Előtérbe kerülnek a népi játékok, mozgásos, eszközt igénylő ügyességi játékok (ugrókötelezés, gólyaláb stb.)

Családi napon vagy gyermeknapi sportprogram keretében a szülők és a gyerekek együtt versengenek.
Mindezek megvalósításához biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a megfelelő helyet. elegendő időt és a szükséges eszközöket figyelembe véve a gyermek egyéni fejlettségét, mozgásigényét.
Az óvodában a gyermek napirendjét úgy szervezzük, hogy minél hosszabb ideig tudjanak a szabad levegőn tartózkodni, ügyelünk arra, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen

az a mozgási lehetőség, amit a szervezete és idegrendszere igényel és a mozgás az öröm forrása legyen a célok és feladatok megvalósítása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Mozgásuk összerendeződött. Szeretik és igénylik a mozgást. Ellenállóképességük, edzettségük, alkalmazkodó képességük szabályokhoz és társakhoz kifejlődött. Magatartásukban megnyilvánulnak erkölcsi tulajdonságaik (felelősségérzet, segítőkészség stb.).
- Ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Kifejlődött egyensúlyérzékük, erőnlétük, ritmusérzékük.
- Kitartóan képesek a feladatok elvégzésére (futás, járás, egyensúlyozás, irányváltoztatás, téri tájékozódás, térben mozgás, eszközökkel játékok, kúszás, ugrás). Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással, önálló szervezéssel vesznek részt.
- Figyelmük, gondolkodásuk, emlékezőképességük, ötletességük megfelelő szintű

5. A külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában

A környezet megismerése az óvodai nevelés egészét átfogó nevelési folyamat, melynek célja: hogy a gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetbe való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetükből életkoruknak megfelelő szinten.

Cél:

A gyermekek olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek szükségesek, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és eligazodjanak szűkebb és tágabb környezetükben.

Az óvoda tevékenységrendszere, élménygazdagsága segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti megfigyelő-képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket, a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést. A környezet minél átfogóbb megismerésénél fontos a szülőföld szeretetének megalapozása, a néphagyomány ápolása.

A néphagyománnyal való ismerkedés során a gyermek megismeri a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységre jellemző néphagyományokat, közvetlen környezeteinek zenei pozitívumait, folklorisztikus jegyeit, tárgyi emlékeit, jeles napok szokásait, tartalmát. Az óvodai nevelés épít a családi nevelésre, mivel a gyermek első tapasztalatait ebből a környezetből meríti, és fontos szerepe van a gyermek személyiség jellemzőinek kialakulásában is. Figyelembe veszi a családban kialakult kulturális, világnézeti és etnikai hagyományokat, teret ad más kultúrák érvényesülésére (multikultúrális értékek). Az óvoda környezetével (gyermekekkel, nevelőkkel) hozzájárul más jellegű tevékenységek, újfajta tapasztalatok élményszerű átéléséhez, meglévő ismereteinek mélyítéséhez, rendezéséhez az otthonról hozott tapasztalatok gazdagításához. Kialakulnak a gyermekben a kultúrált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi, és erkölcsi viszonyok, meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus

együttlétet.
Fejlődik a gyermek önálló véleményalkotó képessége a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladatok:

- Természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése.
- Néphagyományok ápolása.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása.
- Környezetalakítás.
- Környezetvédelem.

A fejlesztés tartalma:
A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, melyek a környezetben való (életkorának megfelelő) biztos eligazodáshoz szükségesek.

Folyamatosan bővülnek ismeretei, tapasztalatai:

- Családról
- Emberi testről, testrészekről
- Foglalkozásokról
- Helyes viselkedési formákról
- Néhány intézmény és rendeltetése (bölcsőde, iskola, posta, könyvtár)
- Közlekedésről
- Évszakokról, napszakokról, kisebb-nagyobb időegységekről
- Állatokról
- Növényekről
- Színekről
- Matematikai tartalmú ismeretekről
- Mennyiségi, alaki, nagyságbeli, térbeli viszonyokról
- Szülőföldről
- Néphagyományokról és szokásokról

Feladatok:

- Alkalmat, időt, helyet, eszközöket kell biztosítani az ismeretszerzéshez
- Lehetőséget teremteni a környezet tevékeny megismerésére, felfedezésére
- Spontán és szerzett élmény és tapasztalatszerzési lehetőségek megteremtése
- Önálló tevékenységi lehetőségek biztosítása
- Séták, kirándulások, kiállítás látogatása

Környezeti nevelés
A környezeti neveléssel nemcsak a környezet megvédésére, hanem a környezettel való együttélésre is nevelünk. Már az óvodáskorban is szükség van azoknak a szokásoknak a kialakítására, amelyek a növények, állatok védelmét tiszta kulturált környezet igényét szolgálják.
A környezeti kultúra alapvető szokásai és viselkedésformái az egész életre kihatóan óvodáskorban alakulnak ki. A gyermek környezetéhez való pozitív viszonyának megalapozása az egész pedagógiai folyamat részeként valósul meg, áthatja az egész óvodai életet. Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételei biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják, hogy minden élőlénynek joga van az élethez. Arra kell törekedni, hogy a gyermekekben kialakuljon a megfelelő értékrend, környezettudatos életvitel.
A gyermekeket körülvevő felnőttek környezetvédő magatartása, a környezetszennyezés elkerülése és a környezet helyreállítása példaértékű legyen a gyermekek számára, hogyan alakítsák a jövő környezetét.

A környezetvédelem kiterjed az emberre is. A kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, az idősek tisztelete, a felnőttek munkájának megbecsülése feltétele a környezetvédő magatartás kialakulásának.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Ismerik nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, lakásuk címét. Képesek megnevezni a testrészeket, ismerik azok funkcióit. Megkülönböztetik a jobb és baloldalt, dominanciájuk kialakul.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, járműveket. Gyakorlottak lesznek az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismerik a környezetükben lévő intézmények nevét, rendeltetését.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemző tulajdonságaikat, az évszakokhoz kapcsolódó néhány kiemelkedő népszokást, hagyományt.
- Ismerik a növény szót, annak tartalmát, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudják, hogy a növényeket gondozni kell, ismernek néhány növénnyel kapcsolatos munkát (szántás, szüret, aratás stb.).
- Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, tudják csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint. Ismernek néhány erdei és vadállatot, néhány madarat - költözőt, nálunk telelőt, ismerik védelmüket, óvásukat.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, a sötét és a világos árnyalatait.
- Képesek lesznek ismert tárgyak, jelenségek közötti összehasonlításokat végezni külső jegyeik, rendeltetésük szerint.
- Ismernek néhány jellegzetes hagyományt, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
- Megértik a felnőttek kérdéseit, gondolatait. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról képesek gondolataikat szabadon elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni.
- Értik és helyesen használják a matematikai kifejezéseket. Meg tudnak számolni tárgyakat legalább 20-ig. Számfogalmuk kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Azonosítani tudnak a különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Értik és követni tudják az irányokat illetve helyeket kifejező névutókat a térben és síkban való tájékozódásban (pl. alá, fölé, alatt, fölött stb.).

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

1. A család, a szülőkkel való kapcsolat

Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, a gyermekek érdekében törekszünk a velük való szoros együttműködésre.
- Elfogadjuk a szülőt, nevelési hiányosságaival együtt, próbáljuk jó irányba befolyásolni.
- Őszinteségre törekszünk, segítő szándékkal közelítünk, ameddig a szülő elfogadja.
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok, együttes tevékenységek során.

- A szülő ismerje az óvoda Házirendjét és ismerje az abban foglaltakat.
- Álljon módjában megismerkedni a Helyi Nevelési Programmal.

Óvodánkban a szülők képviseletét a Szülői Munkaközösség látja el, amely a Szervezeti és Működési Szabályzatában megfogalmazottak és a vezető irányításával vesz részt az óvoda életében.

Kialakult kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetések, információ a gyermek állapotáról
- családlátogatás
- szülői értekezlet
- fogadóórák minden csoportban az óvónők a szülők igényeinek megfelelően tartanak
- nyitott óvoda meghirdetése (a szülő bármikor betekinthet az óvoda életébe, de jelenlétével nem zavarhatja a csoport életét)
- az 5-6-7 évesek szülei legalább egyszer látogassanak be az óvodába
- közös programok szervezése (családi nap, gyermek vagy sportnap, kirándulás)
- szülői munkaközösségi programok (rendezvények, társadalmi munka)

2. Kapcsolatok külső intézményekkel

Bölcsőde
Mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmeneteket megkönnyítjük azzal, hogy felvesszük a kapcsolatot a gondozónőkkel.

Iskola
Fontosnak tartjuk az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetet, az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést. Munkánk akkor eredményes, ha a gyerekek örömmel, bizalommal, érdeklődéssel várják az iskolát. Szoros, jó partneri viszonyban állunk a pedagógusokkal. Lehetővé tesszük, hogy gyermekeink megismerkedjenek az iskolai életmóddal. A hatékony együttműködés érdekében megismerkedünk az iskola nevelési elveivel, mi is lehetőséget biztosítunk a tanítók számára, hogy betekintést nyerjenek az óvodai nevelésbe (nyílt foglalkozások, közös rendezvények) Tájékoztatjuk őket a gyermek fejlődéséről, egyéni fejlődési üteméről, esetlegesen várható alkalmazkodási nehézségekről.
Iskolába lépés után is figyelemmel kísérjük a gyermekek beilleszkedését, fejlődését.

Pedagógiai Szakszolgálat
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel, akiknek javaslata alapján végezzük az egyéni fejlesztéseket. Beiskolázáskor pedagógusnak, szülőnek egyaránt tájékoztatást, szakmai segítséget biztosít. Ha a beiskolázás eldöntéséhez kiegészítő vizsgálatra van szükség, ebben az esetben is a Pedagógiai Szakszolgálathoz fordulunk.

Egészségügyi Szakszolgálat

Számítunk a védőnők gyakori jelenlétére. Szülői értekezletre néha meghívjuk őket, tanácsot adhatnak, javaslatot tehetnek a szülők számára. A kapcsolatot tartjuk az óvoda orvosával is, ha szükséges segítségét kérjük.

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat
A szolgálat segítségét akkor kérjük, amikor a gyermeken a fizikai és lelki bántalmazás jeleit észleljük valamint ha a gyermek nem jár rendszeresen óvodába.

Könyvtár – Művelődési Ház
Sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel nevelőmunkánkban. Ezeket úgy válogatjuk meg, hogy segítsék a nevelési feladatok sokoldalú megoldását, ne zavarják a gyerekek napirendjét. A gyerekeket megismertetjük a könyvtárral, annak jelentőségével. Részt veszünk az óvodások részére szervezett báb vagy színházi előadáson, vagy más, számukra szervezett programon.

Fenntartó
Önkormányzatunk figyelemmel kíséri az Óvodában folyó munkát. A Képviselő-testület előtt beszámolunk a nevelőmunkánkról, az Óvoda életéről. Vizsgálják a fenntartás, a működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket.

Határon átívelő kapcsolattartás: A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk egy külhoni óvodával kapcsolatépítésre törekszik és lehetőségeink szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

VIII. SAJÁTOS SPECIÁLIS FELADATOK

1. Felzárkóztatás és tehetséggondozás

3-5 éves korban a hátrányok és a tehetség felmérése a napi tevékenységek során történik.
Fontos feladatunk a bármilyen okok miatt társaitól fejlődésben elmaradt gyermekek fejlesztése, korrekciója úgy, hogy az egészséges társaival együtt egyéni bánásmóddal történjék.
A felzárkóztatás fontos eleme, az életkorra leginkább jellemző utánzásos tanulás, a társak példája.
A felzárkóztatás módját, eszközét a csoportban dolgozó óvodapedagógusok határozzák meg, szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel /gyógypedagógus, pszichológus/ együttműködve. Célirányos fejlesztést végzünk a játék és a játékba beépített tevékenységek segítségével. Logopédus segítségét a beszédhibák javításában, általában a gyermekek ötödik életéve után vesszük igénybe.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése terén legfőbb célunk, hogy az óvoda nyugodt érzelemgazdag derűs légköre segítse elő a szociális hátrányok enyhítését.
Az óvoda valamennyi dolgozója részéről elengedhetetlen a türelmes – elfogadó attitűd, a fokozott törődés, az egyénhez igazított elvárások, amelyek mintául szolgálnak a gyerekek számára. Különösen fontos integrálódásuk segítése. (kapcsolatteremtés, beilleszkedés a csoportba, tevékenységekbe)

A tehetséges gyermekek számára igyekszünk olyan lehetőségeket, tevékenységeket biztosítani, amelyek képességeik kibontakoztatását segítik. (társas-és logikai játékok, zenei

fejlesztés, mozgásfejlesztés, nagyobb ügyességet igénylő kézműves technikák, pályázatokon való részvétel)
Minden gyermek „ügyes valamiben”. Sokoldalúan segítjük önbizalmának fokozását, figyelemzavarának feloldását, önkontrolljának, önismeretének erősítését, a folyamatos egyéni motiváció fenntartását. Ezek legfőbb eszköze is, a mozgás és a társas közösségi játékok. (énekes- és szabályjátékok)

Feladatunk olyan társadalmi szervezetekkel, csoportokkal való kapcsolat keresése, amelyek akár a felzárkóztató, akár a tehetséggondozó munkánkat segíteni tudnák.

2. Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánkban a gyermekvédelmi munka kiemelt jelentőséggel bír. Az utóbbi években a társadalmi, gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal küzdő családok száma. A munkanélküliek, cigányok száma nőtt, ezzel egyenes arányban a hátrányos helyzetű gyerekek és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma is emelkedett.
Gyermekvédelmi munkánk hosszú távú célja a mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása. Minden óvodáskorú gyermekre kiterjed a rehabilitációs tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok gondozása.

Feladata: hogy enyhítse, vagy elhárítsa azokat a hatásokat, amelyek a gyermekekben károsító jellegűek, másrészt segítse azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermek zavartalan fejlődéséhez.

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiség fejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé, hogy időben fedezhetjük fel a személyiségfejlődési problémákat. A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése is csak korai felderítés alapján lehetséges. A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős.
Az óvónő feladata első családlátogatáskor a gyermekek megismerése, az anamnézis rögzítése, a napló hátsó lapjain vagy külön személyiséglapon vezetni a gyermek fejlődésének útját.
A hiányosságok észlelése esetén egyéni bánásmóddal, fejlesztéssel próbál segíteni. Ha szükséges, szakember segítségét kéri (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, gyógypedagógus).

Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban, akkor a gyermekvédelmi megbízotthoz fordul.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

- Minden tanév elején összegyűjti a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatait.
- Munkatervet készít, amely tartalmazza a kapcsolattartás formáit, csoportvezető óvónőkkel, szülői munkaközösséggel, orvossal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálat vezetőjével.
- A feladatokat időrendben rögzíti, segélyezésre javaslatot tesz.
- Pedagógiai Szakszolgálathoz, értelmi képességet vizsgáló bizottsághoz irányítást segíti.

- Rendszeresen látogatja a hátrányos vagy veszélyeztetett gyermekeket, a gyermekjóléti szolgálat segítségével felvállalja a családok gondozását.
- Gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz, a hallottakról tájékoztatást tart.

Az évente készült gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza:

- az óvodások számát, ebből a veszélyeztetettek, hátrányos helyzetűek számát
- három vagy több gyermekes családban élők számát
- fogyatékos gyermekek számát
- csonka családban nevelkedők számát
- veszélyeztetettség, hátrányos helyzet okait

Speciális feladatok:
Az óvodába érkező gyermekeket az orvos megvizsgálja. Ha a gyermeknek fejlődésbeni rendellenessége van, vagy speciális fejlesztést igényel, lehetőség szerint az óvodában kell megszervezni a fejlesztést (logopédia, fejlesztőpedagógia). Amennyiben a gyermek egészségi problémái, magatartási zavara meghaladja az óvodai nevelés lehetőségeit, az óvónő feladata, hogy a szülőket a gyermekkel megfelelő szakemberhez irányítsa.

3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

2010. szeptember 1-től bevállaltuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyerekeket is fogadjuk az óvodánkban és integráltan a többi gyermekkel együtt nevelve készítjük fel az iskolai életre.
A személyi feltételeket biztosítva a nevelési és szakértői bizottsággal együttműködve alkalmazunk korszerű nevelési-oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat. Próbálunk ezzel a lehetőséggel a szülők segítségére lenni.

4. A gyermek egyéni fejlődésének megfigyelése, képességmérése

Óvodánkban a gyermekek fejlődésének nyomon követése c. dokumentummal mérjük a gyermekek fejlődését fél évente, melyet az ovikréta rendszer által végzünk.
Az óvodapedagógus minden gyermek szüleit fél évente, az ovikréta rendszeren keresztül tájékoztatja a fejlődési eredményekről.
A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki az ovikréta kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A kiscsoportba érkező gyermekek befogadás tapasztalatairól a megfigyeléseink alapján értékelést készítünk az első félév végén.
A hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére egyéni fejlesztési tervet is készítünk, mely alapján egyéni fejlődési naplót vezetünk, így biztosítva a gyermekek egyéni felzárkóztatását. A fejlesztés eredményeiről a szülőket negyedévente írásban tájékoztatjuk.

A középső csoportban minden 4-5 éves gyermek egyéni képességeit szeptemberben a Difer mérés alapján értékeljük, majd erre alapozva készítjük el a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az egyéni fejlesztési tervet, melynek megvalósítását az

egyéni fejlődési naplóban vezetjük. A kiscsoporthoz hasonlóan a szülők részére negyedévente adunk tájékoztatást.

Nagycsoportban minden gyermek bemeneti mérése megtörténik a Difer méréssel, erre alapozva készítjük el a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az egyéni fejlesztési tervet, melynek megvalósítását az egyéni fejlődési naplóban vezetjük. A szülők részére negyedévente adunk tájékoztatást.
A nevelési év végén az iskolaérett gyermekek kimeneti mérését is elvégezzük, melynek kiértékelését követően a mérési eredményeket összesítjük.

A tehetséggondozó program alapján a gyerekeket a „Megfigyelési szempontok a gyermek érdeklődési területének megállapításához, valamint a speciális adottságainak felfedezéséhez a gardneri tehetségterületek figyelembe vételével" szempontrendszere alapján figyeljük meg.

IX. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

1. Az óvodába lépés feltételei

Az óvoda a gyermek 2,5-3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelőintézmény. Óvodánkba legtöbben családból érkeznek. Kevesebben vannak azok, akik bölcsőde után kerülnek intézményünkbe.

A gyermekek társadalmi helyzetükből adódóan is különbözőek így ismereteik és szokásrendszerük is széles skálán mozog.

2. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, melyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik.
Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, ezek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

1. Testi kritérium: a testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes. Erősen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

2. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A 6 év körüli kisgyermek vágyik az iskolába. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus percepciónak, a téri tájékozottságnak – mozgásnak, a testséma kialakulásának különöse jelentősége van. Az önkéntelen emlékezeti bevésés és a felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme. Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében lévő növényeket, állatokat. Ismeri az időjárás összefüggéseit, az alapvető viselkedési szabályokat. Elemi matematikai ismeretei vannak, 10-ig meg tud számolni dolgokat, a 6-os számkörben kialakult számfogalma van. Azonosítani tudnak tárgyakat, síkbeli alakzatokat, különféle helyzetben is.

3. Szociálisan is éretté válnak óvodáskor végére az iskolára. A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet, a tanító elfogadására. Képes kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttel, gyerekkel. Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, szabályokhoz alkalmazkodik, akarata, önfegyelme megfelelő szinten van. Feladattudata kialakulóban van. Ezt a tevékenységet kitartásának, önfegyelmének, munkatempójának, önállóságának alakulása biztosítja.
   Általában akkor tartjuk a gyermeket iskolaérettnek, ha az első osztály normaszerű követelményeit képes teljesíteni, magatartásával megfelelő módon beilleszkedik a közösségbe és az egészsége nem károsodott.

X. TEHETSÉGÍGÉRETEK GONDOZÓI RENDSZERE

TEHETSÉGGONDOZÓI FALADATAINK

Elsődleges feladatunk a gyermekek folyamatos megfigyelése az óvodába lépés első pillanatától kezdve, valamint a szülők megnyerése a tehetséggondozás ügyének.
Fontos a folyamatos kapcsolattartás, egyeztetés a tehetségígéretek kiválasztásának érdekében. A „minden gyermek tehetséges valamiben” elvet követve igyekszünk megtalálni minden gyermek erős oldalát. A GARDNER- féle becslési skála, MÖNKS-RENZULLI-CZEIZEL alapján NAGY JENŐNÉ által elkészített adaptáció alapján építjük ki a tehetséggondozó rendszerünket. Alkalmazzuk a gazdagítási triádmodellt. További feladataink: A megismert

mérési eszközök használata (bemeneti-kimeneti mérések), egyéni fejlesztési tervek elkészítése, mentorálás. Folyamatosan megteremtjük a megvalósítás személyi és tárgyi feltételeit.

MÓDSZEREINK, ESZKÖZEINK

- ❖ Elfogadó, támogató légkör biztosítása
- ❖ Egyéni és differenciált fejlesztés biztosítása
- ❖ Projekt módszerben gondolkodás
- ❖ Komplexitásra törekvés
- ❖ Alkalmazzuk a gazdagítás, dúsítás, mélyítés, gyorsítás módszereit
- ❖ Erős oldal támogatása
- ❖ Gazdag tevékenység kínálata a gyermeknek
- ❖ Élménydús programok biztosítása

Új módszerünk lett a csoportszobák átrendezése („kuckósítása”)
Külön helyet biztosítunk:
- a mesélésnek – MESE SAROK
- a zenei tevékenységeknek – ZENE SAROK
- vizuális tevékenységeknek – VIZU SAROK
- a két héten át feldolgozott témának –PROJEKT TÉR néven.

Alapelv, hogy a tehetségműhelybe került gyermekek kiváló adottságainak megfelelően működtetjük a lehetséges tehetségműhelyeket.

Lehetséges tehetségműhelyek:

MESE-DRÁMA MŰHELY

Igényesen megválasztott mesékkel, bábjátékokkal, drámajátékokkal szeretnénk megismertetni a gyermekeket, vállalva, hogy ezáltal kommunikációs készségeiket is fejlesztjük, beszédkedvüket pozitív irányba befolyásoljuk.

NÉPTÁNC MŰHELY

Ide válogatjuk be a jó ritmusérzékű és mozgású gyermekeket, megismertetjük őket a népi tánc egyszerű, könnyen elsajátítható lépéseivel. Megismerhetik népi hagyományainkat, gyökereinket, népzenénket, erősítve ezzel szülőföldjükhöz való kötődésüket.

KÖRNYEZETI-LOGIKAI MŰHELY

A beválogatott gyermekek megismerkedhetnek szűkebb és tágabb környezetükkel, a minket körülvevő világgal. Egyszerű kísérleteket végezhetnek, megtanulhatnak párban, csoportban dolgozni, fejlődik kreativitásuk, memóriájuk.

ZENEI MŰHELY

Ide válogatjuk be a jó hallású, jó ritmusérzékű, énekelni szertő gyerekeket.
Sokrétű zenei tevékenységet biztosítunk számukra, népi dalosjátékokkal, népi- és egyéb hangszerekkel ismertetjük meg őket. Törekszünk az önálló és tiszta éneklés elsajátítására.

BARKÁCS MŰHELY, VIZUÁLIS MŰHELY

Ide válogatjuk be a jó kézügyességű, kreatív, barkácsolni szerető gyerekeket. Változatos anyagok, eszközök és technikák alkalmazásával biztosítjuk, hogy fejlődjön kreativitásuk, megtanuljanak párokban dolgozni. Megismertetjük őket a természetben található anyagokkal és felhasználásukkal. (gyékény, csuhé, szalma.)

A TEHETSÉGGONDOZÓI MŰHELYEK MŰKÖDÉSI RENDJE

- 3-5 éves korig minden gyermeket megfigyeljük és regisztráljuk a tehetség összetevőit. (érdeklődés – motiváció – kommunikáció – speciális képességek).
- A tehetséggondozó műhelyekben 5-6-7 éves korú gyermekek részére biztosítjuk a kivételes képességük fejlesztését.
- A tehetséggondozó műhelyekben a gyermekek létszáma 5-15 fő lehet.
- A tehetségműhelyek heti rendszerességgel délutáni időpontban lesznek.
- A tehetségműhelyi foglalkozások októbertől-májusig tartanak (összesen 30 foglalkozás).
- Egy foglalkozás kb. 30-35 perc játékos fejlesztés

- Törekedni kell az állandóságra:
  ugyanazok az óvodapedagógusok tartják a műhelyfoglalkozásokat
  ugyanazoknak a gyerekeknek
  ugyanazon a helyszínen
- A szülők egyetértésével minden gyermek abban a műhelymunkában vehet részt amelyben a két éves megfigyelés alapján tehetségígéretnek bizonyult.
- Egy óvodapedagógus egy tehetséggondozó műhely munkáját végezheti társvezető segítségével.

- ❖ A műhelymunkát vezető óvodapedagógus gondoskodik a tevékenységük kommunikálásáról.

Tehetséggondozó munkánk eredményes megvalósulásához eszköztárunkat is bővíteni szeretnénk, például: nagyító, távcső, térkép, DVD-k, CD-k, könyvek, jó minőségű írószerek, festékek, bábparaván beszerzése szükséges.

A GAZDAGÍTÁS TRIÁDMODELLJE

I. Gazdagítási típus:
Általános felfedezési tapasztalat, ami nincs benne Pedagógiai Programunkban.
II. Gazdagítási típus:
Csoportfoglalkozás, páros foglalkozás, trióban dolgozás. Gondolkodási és érzelmi folyamatok tanulása, együttdolgozás, kutatás.
III. Gazdagítási típus:
Valós probléma megoldása

A TEHETSÉGGONDOZÁS FOLYAMATÁBAN KÖTELEZŐEN HASZNÁLANDÓ DOKUMENTUMOK

1. Pedagógiai Program
2. Gyermektükör
3. Tehetségazonosítás szempontrendszere
4. Beválogatás szempontjai
5. Működési rend
6. 30 órás tehetséggondozási program
   (időpont- tartalom, téma-feladat-módszer-eszközök bontásban)
7. Munkaterv
8. Bemeneti és kimeneti mérőeszközök, elvárt eredmények, hatásvizsgálat eszközei, mérési eredmények
9. Elégedettség mérő eszközök
10. Szülői nyilatkozatok

HUMÁN ERŐFORRÁSAINK

Nevelőtestületünk valamennyi tagja nyitott az innovációra. Valamennyien kreatívak, kitartóak vagyunk, rendelkezünk a megfelelő hivatástudattal, a feladat iránti elkötelezettséggel.
Többen közülünk drámajáték, tánc, zenei, nyelvi továbbképzések sokaságát tudhatjuk magunk mögött, az itt tanultakat jól tudjuk kamatoztatni a tehetséggondozásban.
Valamennyien vállaltuk a szükséges továbbképzéseket.

Az óvodavezető feladata a szükséges dokumentáció, mérések ellenőrzése, valamint a réteg szülői értekezletek megtartása. Kapcsolattartás, konzultáció, jó gyakorlatok átvétele a regisztrált tehetségpontoktól. Feladata partnerek, támogatók megnyerése, felkutatása.

IGÉNYBE VETT SEGÍTŐ SZAKEMBEREK

- Nagy Jenőné (országos óvodai tehetség szakértő)
- Papp Lászlóné (Püspökladányi Egyesített Óvodák intézményvezetője)
- Logopédus
- Gyógypedagógus

PARTNEREINK

- Szülők
- Művelődési ház dolgozói
- Általános iskola igazgatója
- Családsegítő, gyermekjóléti szolgálat
- Védőnők
- Nyugdíjas klub
- Karafitty citerakör
- kórus (egyházi, települési)

- regisztrált tehetségpontok
- környező települések óvodái

KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

- Kerek asztal beszélgetés
- Személyes találkozások, látogatások
- Esetmegbeszélések
- Bemutatók, tapasztalatcserék
- Rendezvényekre meghívásuk
- Kiállítások
- Konferenciák
- Tehetség nap szervezése

Feladatunk egyéb partnerek felkutatása. (egy-egy mesterség művelői)

EREDMÉNYESSÉG, HATÉKONYSÁG

Az alap óvodai nevelésen túl speciális fejlesztést, tehetség kibontakoztatást végzünk.
A gyermekek fejlődését figyelemmel kísérjük az általános iskola első éve alatt.
Mérjük a szülők elégedettségét is kérdőívek segítségével.
Évente önértékelést, hatásvizsgálatot végzünk.

Nagy várakozással tekintünk a tehetségműhelyek beindítására.

Hiszünk abban, hogy a megújult Pedagógiai Programunkkal sokkal hatékonyabb lesz a munkánk, a szülőket jobban be tudjuk vonni programjainkba, ezáltal mélyíteni tudjuk kapcsolatunkat.

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni”.

(Mária Montessori)

XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot a Nevelőtestület megismerte és elfogadta:

Jóváhagyta:

Biharnagybajom, 2025.augusztus 21.

……..
Igazgató

Egyetértését nyilvánította:

Biharnagybajom, 2025. augusztus 22.

……..

Szülői Munkaközösség elnöke

Pedagógiai Programunk módosítását a fenntartó elfogadta és jóváhagyta, melynek tényét Biharnagybajom község polgármestere aláírásával hitelesíti.

Biharnagybajom, 2025. augusztus 27.

……
Szitó Sándor
polgármester

Tájékoztatásul hivatalosan kapták:
Fenntartó
Szülői Munkaközösség
Nevelőtestület